

Høringsinnspill

Planprogram regional arealstrategi for næring og energi 2026–2052

27 høringssvar

Akershus Energi	2	Kongsvinger FrP	29
Austmarka utvikling	5	Marit Dahl	31
Bane NOR	6	Motvind Innlandet	34
Brandval utvikling	7	Nes kommune	38
Direktoratet for mineralforvaltning	9	Norsk skogfinsk museum	39
Eidsiva energi	12	NVE	41
Forsvarsbygg	13	Nye veier	48
GIVAS	14	Rønningen Hytteutleie	49
Granli historielag	15	Stange kommune	50
Hafslund energi	17	Statens vegvesen	51
Innlandet Bondelag	19	Statsforvalteren Innlandet	52
Innlandet fylkeskommune	20	Sweco	56
Jan Sundnes og Bente Rudberg	24	Utgaarden, Kjerret	58
		7STERKE	65

Kongsvingerregionen
Interkommunalt Politiske Råd
Strandvegen 2
2211 Kongsvinger

Lillestrøm, 31.10.2025

Innspill til Forslag til planprogram – Regional arealstrategi for næring og energi 2026-2050

Akershus Energi AS viser til Kongsvingerregionen Interkommunalt Politisk Råds (KIPR) vedtak i sak 010/2025 av 18. september 2025 med følgende: «Forslag til Planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi». Det er satt høringsfrist til 1. november 2025 og Akershus Energi ønsker med dette å sende inn følgende innspill:

Akershus Energi støtter opp under Kongsvingerregionens ønske om å jobbe sammen om å finne gode, kunnskapsbaserte løsninger for energisituasjonen. Det å utvikle en felles energistrategi for de seks kommunene i Kongsvingerregionen, som skal bidra med å forstå behovet for energi og utvikle en region som er god å leve i, vil være nyttig i deres arbeid for hvordan dere skal behandle konkrete saker de kommende årene.

Som en sentral kraftprodusent i området med over 100 års erfaring med å bygge, eie og drive fornybar energiproduksjon på Østlandet, ønsker vi å bidra med kunnskapsdeling om hvor det er realistisk å bygge mer fornybar energiproduksjon og utvikle lokale energiløsninger.

Akershus Energi og andre kraftprodusenter bør og kan bidra inn med god kunnskap om f.eks. hvor det egner seg å bygge fornybar energiproduksjon som f.eks. vindkraft og solkraft. Akershus Energi vil understreke at en energistrategi bør være tilstrekkelig fleksibel slik at den kan gi rom for lokale vurderinger og kommunalt skjønn.

Det er klare lover, forskrifter og retningslinjer for hvor vindkraft, vannkraft, solkraft og nett kan bygges, og hvordan konsesjonsmyndighetene vektlegger fordeler og ulemper for allmenne og private interesser. Dette er noe vi som kraftutbyggere også skal forholde seg til. Videre må ressursen som vind, vann og sol være tilgjengelig skal det i det hele tatt være rasjonelt å bygge. Utviklingen må skje i tett dialog med vertskommunene, og vi er også avhengig av positive grunneiere. Derfor er arealene som det kan bygges fornybar energiproduksjon svært spesielle og også svært begrenset. Kraftprodusenter besitter god kunnskap om potensielt utbyggbare områder og for å få realistiske planer i kommunene, bør vi derfor involveres i dette arbeidet.

Vi jobber også kontinuerlig med utvidelse og opprustning av våre vannkraftverk i regionen for å få ut mer effekt av eksisterende anlegg, og vet derfor mye om det begrensende potensialet for vannkraften i regionen.

Det å få på plass mer storskala energiproduksjon og lokale energiløsninger, er et komplekst arbeid som krever kunnskap om hvordan fornybar energiproduksjon fungerer. Vi ønsker derfor å kunne bidra aktivt inn i arbeidet til KIPR for å finne frem til et felles kunnskapsgrunnlag.

Med vennlig hilsen

Akershus Energi

Øivind Askvik,
Konsernsjef, Akershus Energi AS

Akershus Energi AS • Adresse: Brogata 7, 2000 Lillehamn • Tlf: +47 63 72 33 00

E-post: post@akershusenergi.no • akershusenergi.no • Org. nr. 023 76 1 990

SIGNATURES

This documents contains 2 pages before this page
Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden

ALLEKIRJOITUKSET

Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

UNDERSKRIFTER**SIGNATURER**

Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida

UNDERSKRIFTER

Øivind Askvik

Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Akershus Energi AS

bbb5d9be-b2d5-4880-80a2-b88c443e6b02 - 2025-10-31 11:09:32 UTC +02:00

BankID - 14d060a6-3e05-4bc4-9ce2-fcc519fda4dc - NO

Authority to sign - Asemavaltuuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuuutus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsfätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvede

Høringsinnspill til forslaget om planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi

Austmarka Utvikling (AU) er et partipolitisk nøytralt samarbeidsorgan for lag, foreninger, næringsvirksomhet og enkeltpersoner i lokalsamfunnet Austmarka på Finnskogen i Kongsvinger kommune. Vi arbeider for å sikre at Austmarka med omegn er et attraktivt og fremtidsrettet sted å bo, og jobber for å skape engasjement, samt markedsføre bygda og dens kvaliteter utad og bidra til økt innflytting.

Austmarka Utvikling har lest gjennom planprogrammet og ønsker å komme med følgende innspill.

Vi bemerker at det i flere avsnitt nevnes at behandlingen vil ta utgangspunkt i «Regionale føringer for vind og solkraft», der det skal defineres hvilke områder som er både egnet og uegnet til kraftproduksjon. Det står også at det er avgjørende at føringene avstemmes basert på lokale forhold. AU bemerker at dette blir spesielt viktig for Kongsvingerregionen å hensynta på en god måte da en stor del av Finnskogen ligger i regionen. Finnskogen må vernes mot kraftutbygging som krever store inngrep i naturen, da dette er et viktig område for både lokale og besøkende der man kan søke stillhet og ro, uten visuelle forstyrrelser.

Finnskogen har i dag en stor markedsverdi slik den framstår med ro, mystikk og store skogområder. Dette må hensyntas når det gjelder kraftutbygging som påvirker kulturmiljø, kulturlandskap, skogbruk, befolkning, friluftsliv og besøksnæring.

Det er positivt at allerede nedbygde arealer, bruk av grå arealer, utnyttelse av takarealer og lokal kraftproduksjon skal beskrives. Det er flere allerede utbygde vannkraftverk i regionen (f.eks. i Brødbølvassdraget), som det bør vurderes om kan ha et potensiale for økt kraftproduksjon.

Under avsnittet «Medvirkning og dialog» stiller Austmarka Utvikling seg positive til å bli invitert til høringer og eventuell deltagelse i arbeidsmøter hvis det skulle være aktuelt.

Austmarka, 30. oktober 2025

Styreleder Austmarka Utvikling

KONGSVINGERREGIONEN INTERKOMMUNALT POLITISK RÅD
(Datterselskap)
Strandvegen 2
2212 KONGSVINGER

Dato: 20.10.2025
Saksref: 202515196-2
Deres ref.:
Side: 1 / 1

Vår saksbehandler: Nina Michalowska
Telefon:
Mobil: +4745632022
E-post: Nina.Michalowska@banenor.no

Innlandet fylkeskommune - Kongsvingerregionen - Planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi - Bane NORs uttalelse

Vi viser til brev, datert 19.09.2025.

Kongsvingerregionen er en viktig transportkorridor med både Kongsvinger- og Solørbanen som sentrale jernbaneforbindelser. Kongsvingerbanen har i dag høy trafikkbelastning, bestående av både gods- og persontog. Trafikkbildet domineres av lokaltog (65 %), etterfulgt av godstog (20 %) og region- og fjerntog til og fra Sverige (15 %). Solørbanen utgjør en viktig forbindelse for godstransport, særlig for tømmer og flis.

Det er positivt at jernbanen nevnes i planprogrammet som en viktig del av den strategiske infrastrukturen som skal støtte opp under næringsutvikling og beredskap. Bane NOR planlegger flere tiltak for å øke kapasiteten langs Kongsvingerbanen og legge til rette for vekst i godstrafikken, blant annet sanering av flere planoverganger og ombygging av Norsenga tømmerterminal for å øke kapasiteten for tømmertransport.

Med vennlig hilsen

Åsne Fyhri
assisterende sjef Planforvaltning
Drift og vedlikehold

Nina Michalowska
planforvalter

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

Høringsinnspill

- planprogram for Arealstrategi for næring og energi

Brandval utvikling takker for muligheten til å fremme vårt høringsinnspill til Planprogram for Arealstrategi for næring og energi. Vi er en frivillig organisasjon som ble etablert i 2013.

Brandval utvikling skal gjennom tettstedutvikling bidra til et attraktivt og livskraftig Brandval med glød og innbyggervækst.

Våre tre satsningsområder er følgende

- Boliger, næring og infrastruktur
- Møteplasser og nærmiljøutvikling
- Oppvekst, kultur og friluftsliv

Kartlegging av stedegne ressurser og kunnskap

Brandval utvikling synes det er bra at Kongsvingerregionen har valgt å skissere et planprogram for det videre arbeidet med kunnskapsgrunnlag og arealstrategi i 2026. Vi ønsker at lokale aktører som sitter på stedegen kunnskap blir innlemmet i arbeidet slik dere beskriver.

Dersom det viser seg at regionen har arealer som er egnet til stor- skala vind eller solkraftproduksjon må kriteriene som utarbeides legge vekt på ivaretagelse av naturverdier, benyttelse av grå arealer og med så lave konfliktnivåer for samfunnet som mulig. Regional plan for Vestmarka¹ er videreført i perioden 2024-2028, og vi ser også at vind- og solkartet Innlandet fylkeskommune ([Føringer Experience Basis](#)) har utarbeidet ifm. høringen av Regionale føringer for sol og vindkraft viser at mye av Vestmarka er innebefattet av «Harde eksklusjonskriterer», eks. myrområder. I naturmangfoldsplanen² i Kongsvinger kommune, vedtatt i 2025 kommer det blant annet frem at Vestmarka-området består av en del høymyrer som Kongsvinger kommune (og de andre kommunene i Solør og Odalen) har et særlig viktig forvaltningsansvar for.

Vestmarkaplanen begrenser industriell utvikling av området, og således er stor skala kraftproduksjon utelukket. Dette er også et område som har naturskog i følge kartet³ til

¹ Planen, vedtatt i 2012 handler om bruk og vern av Vestmarka i de ni kommunene: Løten, Elverum, Våler, Åsnes, Grue, Kongsvinger, Sør-Odal, Nord-Odal og Stange

² [2 Naturgrunnlaget i Kongsvinger](#)

³ [Kart over naturskog er lansert - miljodirektoratet.no](#)

Brandval utvikling

Miljødirektoratet. Ringshella- området og omegn er også høyt verdsatt av lokalbefolkningen, både sommer og vinterstid. Området er viktig for rekreasjon, kulturminner etter jernmalmproduksjon, krigsminner, husmannsplasser, natur og vannmiljø. Brandval utvikling ønsker at arealstrategien ivaretar føringer fra gjeldende Regional plan for Vestmarka.

På vegne av styret i Brandval utvikling,

nestleder Lars Bråten, Brandval 29.10.2025

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Innlandet fylkeskommune
Postboks 4404 Bedriftssenteret
2325 HAMAR

Dato: 31.10.2025
Vår ref: 25/05675-2
Deres ref:

Uttalelse til høring av planprogram for regional arealstrategi for næring og energi i Kongsvingerregionen

POST- OG BESØKSADRESSE

Ladebekken 50
7066 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883

SWIFT DNBANOKK

IBAN NO5376940505883

ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 19. september 2025.

DMF er statens fagorgan og sektormyndighet for mineralressurser og mineralvirksomhet. DMF skal bidra til økt verdiskaping gjennom å legge til rette for en langsiktig ressurstilgang basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg som sektormyndighet et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.

Om saken

Formålet med planprogrammet er å revidere og videreutvikle Kongsvingerregionens arealstrategi for næring som ble vedtatt i 2017, i lys av nye behov innen energi, naturmangfold, infrastruktur og markedsutvikling, samt nasjonale og lokale klimamål.

Strategien skal fungere som et felles styringsverktøy for kommunenes arealpolitikk, og legge føringer for langsiktig planlegging av næringsetableringer og fornybar energi. Formålet er å sikre en helhetlig og forutsigbar arealforvaltning som balanserer hensynet til naturverdier, samfunnsutvikling og næringsbehov. Strategien skal gi tydeligere rammer for regionale prioriteringer og avklaringer for nærings- og energiarealer.

Uttalelse fra DMF

I kapittel om «næringsareal, energi, infrastruktur og grå areal» i planprogrammet står det at det kan være hensiktsmessig å vurdere regionens kartlagte grå arealer når nye nærings- og energiarealer skal vurderes. Dette inkluderer blant annet nedlagte deponi, næringsarealer, tidligere parkeringsplasser, randsone rundt vei og jernbane, og grus- og masseuttak. DMF vurderer at bruk av nedlagte masseuttak til nye formål kan redusere behovet for inngrep i urørte områder. Dette vil samtidig kunne støtte opp under Kongsvingerregionens mål om en bærekraftig og helhetlig arealforvaltning.

Bærekraftig ressursforvaltning

Ressursforvaltning dreier seg blant annet om å forvalte både kjente mineralressurser, masseuttak og overskuddsmasser på en bærekraftig måte. Det bør vurderes om det skal utarbeides retningslinjer for lokalisering av masseuttak, masselager og deponier.

Slike retningslinjer vil være særlig relevante for temaene næring, infrastruktur og beredskap, og kan samtidig bidra inn i regionens klima- og miljømål. Videre vil de kunne støtte kommunenes planarbeid i tråd med statlige planretningslinjer for klima og energi¹.

Vesentlige deler av klimagassutslipp ved uttak og håndtering av masser skjer gjennom transport². Arealer for masseuttak, -lagring og -håndtering bør derfor plasseres i rimelig nærhet til utbyggingsområder, men med nok avstand til å unngå nabokonflikter. Der det er behov for økt uttak av masser bør kommunene se på muligheter for å utvide eksisterende masseuttak, for å begrense ytterligere arealinngrep og miljøbelastning.

Dersom det skal åpnes for samlokalisering av masseuttak i drift med andre formål, må det være en forutsetning at ressursene allerede er tatt ut innenfor arealene som vurderes til alternativ bruk. Dette vil sikre at annen arealdisponering ikke kommer i konflikt med utnyttelse av gjenværende mineralressurser.

Kunnskap og statistikk

Oversikt over eksisterende uttak i fylket kommer frem av vårt ressursregnskap³, som oppdateres årlig med nye driftsrapporteringsdata fra de enkelte uttakene. Statistikken inkluderer kun data som rapporteres til DMF. Overskuddsmasser fra bygg- og anleggsvirksomhet er derfor ikke inkludert. Vi viser også til vår levetidsanalyse⁴ for byggeråstoff som viser hvor mange år hver kommune vil ha tilgang på egenprodusert knust fjell og løsmasser.

DMF har egne kartinnsyn med oversikt over uttak⁵, som viser både uttak i drift og nedlagte masseuttak, og tildelte driftskonsesjoner⁶. Vårt uttaksregister viser at det er totalt 21 uttak av byggeråstoff, 2 uttak av naturstein og 7 nedlagte masseuttak i Kongsvingerregionen.

Ved behov for sammenstilling av kunnskap om eksisterende mineralforekomster, vil det være hensiktsmessig å benytte Norges geologiske undersøkelse (NGU) sine databaser over grus-, pukkforekomster og steintipper⁷, og malm-, industrimineral- og natursteinforekomster⁸.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som

¹ Statlige planretningslinjer for klima og energi:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2024-12-20-3359>

² Harde fakta om mineralnæringen 2024 (DMF): https://dirmin.no/files/2025-09/Harde_fakta_2024.pdf

³ Ressursregnskap for byggeråstoff (DMF): <https://dirmin.no/ressursregnskap>

⁴ Levetidskart for byggeråstoff (DMF): <https://dirmin.no/levetidskart>

⁵ Uttaksregister (DMF): <https://dirmin.no/data/uttak?sok=&kommune=&fylke=innlndet>

⁶ Konsesjonsregister (DMF):

<https://dirmin.no/data/konsesjoner?sok=&kommune=&fylke=Innlndet>

⁷ Grus-, pukk- og steintippdatabasen (NGU):

https://aps.ngu.no/pls/oradb/grus_GP_Oppslag_KS.Velg_kommune?p_fylkenr=34

⁸ Malm-, industrimineral- og natursteindatabasen:

https://aps.ngu.no/pls/oradb/imiobj_ks.kommune?f_fylkenr=34&p_sprak=N

er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonssjef

Kristine Bye
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Kristine Bye

Til Kongsvingerregionen Interkommunalt Politisk Råd

Fra Eidsiva Energi AS

Dato: 31.10.25

Svar på høring av forslag til planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi 2026-2050 i Kongsvingerregionen

Eidsiva Energi takker for muligheten til å gi innspill til Kongsvingerregionens forslag til planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi 2026-2050. Vi vil gi kommunene i Kongsvingerregionen ros for deres gode regionale samarbeid om nærings-, energi- og nå tilhørende arealstrategi for næring og energi.

Eidsivakonsernet har lang historie og en viktig rolle både i utvikling av kraftsystemet i Innlandet og en aktiv partner i arbeidet for å legge til rette for næringsutvikling i fylket. Vi har hatt gleden av å gi innspill til arbeidet med den regionale energistrategien og vil gjerne bidra med våre erfaringer, kunnskap og vurderinger i det videre arbeid med regional arealstrategi. Vi er gjennom vår virksomhet godt kjent med utfordrende mål- og interessekonflikter knyttet til arealbruk til produksjon av fornybar kraft og nett. Vi har mål om å være en aktør med en ansvarlig og kunnskapsbasert holdning til å utvikle planer og prosjekter som ivaretar slike interessekonflikter på en åpen og tillitvekkende måte i nær dialog med kommuner og lokale interesser.

Det er positivt at forslaget til planprogram adresserer tilgang på areal for produksjon av fornybar kraft som sol- og vindkraft. Vi vil samtidig peke på viktigheten av at den regionale arealstrategien blir et overordnet styringsverktøy og ikke en detaljert beskrivelse av områder som er aktuelle for kraftproduksjon. Vi ser det som avgjørende at slike vurderinger gjøres i forbindelse med konkrete tiltak og at konsekvenser og målkonflikter blir avklart gjennom plan- og konsesjonsprosess

Vi anbefaler at strategien utformes som en veiledende pekepinn for videre planarbeid, og at kommunene gis tilstrekkelig myndighet til å gjøre egne vurderinger. Lokalt selvstyre og medvirkning er viktig for å sikre legitimitet og treffsikkerhet i arealprioriteringer.

Vi deler vurderingene i planprogrammets premisser om at betydningen av tilgang på elektrisk effekt og manglende kapasitet i nettet legger føringer for næringsutviklingen i regionen. Vi støtter derfor den foreslått føringen om at nærhet til infrastruktur som kraftnett, er viktig i næringsrettet arealplanlegging.

Eidsiva Energi ser frem til å følge den videre prosess med den regionale arealstrategien for næring og energi, og vi vil selvsagt bidra med vår kunnskap og erfaringer om dere i Kongsvingerregionen ønsker dette.

FORSVARSBYGG

Til
KONGSVINGER KOMMUNE

Vår saksbehandler
Katrine Kammerud

Vår dato
31.10.2025

Vår referanse
2020/72-80/314

Postboks 900
2226 KONGSVINGER

Tidligere dato

Tidligere referanse

Uttalelse til høring av planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi - Kongsvingerregionen

Vi viser til høring av planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi i Kongsvingerregionen. Formålet med planprogrammet er å revidere og videreutvikle Kongsvingerregionens arealstrategi for næring. Forsvarsbygg uttaler seg med den hensikt å ivareta Forsvarets arealbruksinteresser.

Forsvarets arealbruksinteresser - vindkraft

Forsvaret har blant annet luftvarslingsradar ved Vardåsen i Kongsvinger kommune. Vindkraftturbiner med rotorblader reflekterer radarstråler og forårsaker interferens, som kan skape falske ekko og posisjonsangivelser og redusere nøyaktigheten i luftromsovervåkingen. Tidlig varsling og forsvarsevne vil kunne bli svekket. Det må minimum være en minsteavstand 10 km mellom radar og vindturbiner, og radar kan bli påvirket negativt opp mot 30 km fra vindturbiner. Påvirkningen må vurderes og utredes i den enkelte konkrete sak. Vi viser til følgende kunnskapsgrunnlag fra NVE: [NVE: Hvordan kan vindkraft påvirke radar](#) og [NVE: Forsvarets interesser](#).

Forsvarets arealbruksinteresser - solkraft

Solkraftanlegg er en anleggstype vi har mindre kunnskap om konsekvenser av, men erfaringer fra Sverige viser at de kan gi elektromagnetiske forstyrrelser på nærliggende sensor- og radiokommunikasjonsanlegg. Solkraftverk kan også gi risiko for refleksjoner og blanding. Nær fly- og landingsplasser vil begge effekter være relevante. Påvirkningen på Forsvarets anlegg må vurderes og utredes i den enkelte konkrete sak.

Vi har ingen ytterligere kommentarer til planprogrammet, men ber om å bli holdt orientert i videre planprosess.

Med hilsen

Bjørn Bergesen
Leder Arealplan
Eiendomsforvaltning
Forsvarsbygg

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.

Postadresse
Postboks 405 Sentrum
0103 Oslo
Norge

Fakturaadresse
Fakturasenteret
Postboks 4394
2308 Hamar

Tlf: + 47 468 70 400
post@forsvarsbygg.no
www.forsvarsbygg.no

Org.nr. 975 950 662

1 av 1

Vår dato:
25.09.2025
Deres dato:
19.09.2025

Vår ref.:
16/189- 4
Deres ref.:

Regionrådet for Kongsvingerregionen

Høringsbrev -Planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi.

Tilgang til vann og avløp er avgjørende for tilrettelegging av ny næring i regionen. Dette gjelder både ny næring innenfor eksisterende næringsområder, samt ved etablering av nye næringsområder. Årsaken til dette er:

- Kapasitet og sikker tilgang til vann og avløp
- Kostnader til utbygging av ny infrastruktur for vann og avløp

Det er derfor viktig at GIVAS inkluderes i videre arbeid for å sikre at dette hensyntas videre i prosessen.

Med vennlig hilsen

Hanne Rolsdorph
Daglig leder
Tlf.nr: 971 42 140
E-mail: hanne.rolsdorph@givas.no

Kopi til:
Anne Huse

Planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi

Høring

Granli Historielag tillater seg å gi noen innspill til Planprogrammet i og med at høringsbrevet innbyr til å «benytte høringsperioden til å fremme tema som er viktig inn i det videre arbeidet» og at det ønskes «flest mulig innspill» Dette selv om vi ikke er nevnt i adresselista til høringen.

En kort presentasjon av laget

Granli Historielag er en organisasjon bestående av medlemmer med særlig interesse for historie og kulturminner knyttet opp mot kretsene Speismark, Holmen og Granli. Vi har om lag 150 medlemmer.

Vår formålsparagraf omfatter blant annet:

- Samle sagn, bygdekunst, stedsnavn og all slags muntlig tradisjon om liv og arbeid, sed og skikk i eldre tider
- Kartlegge gamle boplasser og veier (stier)

Vi tilbringer derfor tid ute i naturen i vårt arbeid, spesielt med registrering, vedlikehold og merking av boplasser og stier. Noe som igjen gjør at andre får anledning til å bruke og glede seg over naturen. Vår erfaring er at den som bruker naturen også ønsker å ta vare på den.

Forslag til planprogram

En kort oversikt over noen tema som bør bli viktige i det videre arbeidet med planen:

Natur og miljø

Medieoppslag de siste årene har visst oss hvor store arealer som enten er under utbygging eller er planlagt utbygd. Dette blir gjort, ofte uten konsekvensanalyser eller med analyser med store mangler. Det er derfor prisverdig at det utarbeides en overordnet plan. Spørsmålet blir om det utarbeides grundige konsekvensanalyser og at disse hensyntas.

Det er allerede erfart hvor store og ødeleggende naturinngrep som gjøres ved utbygging av vindkraftverk. Store arealer blir ødelagt for mennesker, dyr og fugler. Planen omfatter kartlegging av områder til vindkraft. Erfaringsmessig bygges vindkraft uten at hverken kortsiktige eller langsiktige konsekvenser er skikkelig utredet.

Det må også tas hensyn til det naturmangfoldet som finnes i området og viser til nylig arbeidede planer for naturmangfold.

Historie

Historie blir ofte en salderingspost i utbyggingsplaner. I planområdet finnes det mye historie som må hensyntas. Som for eksempel rester og tufter av gammel industri som møller, sagbruk, tømmerfløyting mv. I tillegg har vi gamle ferdselsleder og stier for å nevne noe.

Befolkning og friluftsliv

Naturen brukes som rekreasjon for mange mennesker. De fleste ønsker opplevelser i uberørt natur, der de kan finne ro, og en fauna og flora som hører hjemme der.

Vindturbiner vil ha stor negativ innvirkning på bruk av naturen og boligområder der det bygges ut. Dette selv om man innfører nyordet energiinfrastruktur.

Avslutning

Vi har her bare gitt tre eksempler på hva vi mener må legges vekt på i det videre arbeidet. Hvert av de andre punktene kunne også vært omtalt på samme måte.

Ellers tror vi planprosessen hadde stått seg ved å ha med en «djevelens advokat» i arbeidet. En som kunne tale naturen og miljøet sak.

Mvh

Granli Historielag

Kongsvingerregionen
Interkommunalt Politisk Råd (KIPR)

Dato: 31.10.2025

Hafslunds innspill til forslag til planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi 2026- 2050 i Kongsvingerregionen

Hafslund takker for muligheten til å gi innspill til forslag til planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi 2026-2050 i Kongsvingerregionen. Vi har lang historie med å utvikle og drive fornybar kraftproduksjon i regionen, og ønsker å utvikle mer fornybar kraftproduksjon.

Vi viser til vårt innspill til Kongsvingerregionens energistrategi, og vil fortsette å berømme kommunene for en ambisiøs, positiv og realistisk tilnærming til utfordringene framover. Hafslund kan slutte seg til at fornybar kraftproduksjon skaper muligheter for industri- og næringsutvikling og at behovet for utslippsfri kraftproduksjon er økende. Samtidig er vi enige i at utvikling av ny kraftproduksjon må skje med hensyn til naturmangfoldet.

Hafslund støtter initiativet til å utvikle en regional arealstrategi for næring og energi, og ser det som positivt at kommunene i Kongsvingerregionen samarbeider om å møte felles utfordringer knyttet til krafttilgang og nettutbygging for lokal utvikling. Samtidig vil vi understreke viktigheten av at strategien utformes med tilstrekkelig fleksibilitet og gir rom for lokalt handlingsrom. Kommunene må ha mulighet til å gjøre egne vurderinger basert på lokale forhold og kunnskap.

Strategien bør være et overordnet styringsverktøy, ikke et detaljert kartgrunnlag. Kartfesting av arealer på et tidlig stadium kan være konflikt drivende og krever et solid kunnskapsgrunnlag. Det er avgjørende at vurderinger av arealbruk skjer i tilknytning til konkrete tiltak, der målkonflikter og lokale forhold kan belyses grundig.

Når det gjelder kartlegging av områder aktuelle for ny energiproduksjon, vil Hafslund understreke viktigheten av et solid kunnskapsgrunnlag, og at man tar utgangspunkt i et oppdatert datagrunnlag om vindressursene i en slik vurdering.

Vi anbefaler at strategien utformes som en veiledende pekepinn for videre planarbeid, og at kommunene gis tilstrekkelig myndighet til å gjøre egne vurderinger. Lokalt selvstyre og medvirkning er viktig for å sikre legitimitet og treffsikkerhet i arealprioriteringer.

Hafslund vil gjerne bidra med kunnskap og innsikt i arbeidet med strategien, særlig knyttet til energibehov, infrastruktur og mulige løsninger for lokal kraftproduksjon.

Med vennlig hilsen
Hafslund AS

Christine Bergan Yang
Rådgiver rammevilkår kraftproduksjon
98679558
christine.bergan.yang@hafslund.no

Innlandet fylkeskommune
Anne Huse
Postboks 4404 Bedriftssenteret
2325 HAMAR

Vår saksbehandler
Kristina Hegge

Vår dato
02.11.2025
Deres dato
19.09.2025

Vår referanse
25/00322-6
Deres referanse

Høringsbrev - Planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi i Kongsvingerregionen – innspill fra Innlandet Bondelag

Vi viser til utsendt forslag til planprogram. Innlandet Bondelag har følgende kommentarer / innspill til planprogrammet. Vi har i hovedsak fokusert på jordbrukets rolle og behov i den videre arealstrategien:

Vi støtter planprogrammets intensjon om å verne fulldyrka jord, beitearealer og dyrkbar jord. Disse arealene er avgjørende for lokal matproduksjon, matsikkerhet og verdiskaping i regionen.

Vi ber om at strategien:

- Prioriterer langsiktig vern av matjord mot nedbygging og fragmentering.
- Sikrer at jordbruksinteresser veier tungt i vurderinger av arealbruk til energiformål.
- Matproduserende areal regnes som uegnet areal for energiprojekter.
- Sier tydelig nei til solkraft på dyrket mark
- Tydeliggjør arealbrukskonflikten for vindkraft i kulturlandskap og beiteområder.
- Hensyntar landbruksdrift i en eventuell infrastrukturbygging.

Vi støtter planprogrammets mål om å styrke kunnskapsgrunnlaget, og ber om at landbruksorganisasjoner og lokale bønder involveres aktivt i kartlegging og utredninger. Vi ber også om at det vurderes hvordan jordbruket kan bidra til energiomstilling, f.eks. gjennom bioenergi, uten å miste produksjonsgrunnlag.

Innlandet Bondelag ber om at jordbrukets interesser gis en sentral plass i den videre utformingen av arealstrategien. Dette er avgjørende for å sikre en bærekraftig utvikling som ivaretar både matproduksjon, naturverdier og energibehov.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Kristina Hegge

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: Kirkegata 70, 2609 LILLEHAMMER, Tlf: 61 05 18 00
Besøksadresse: Kirkegata 70, 2609 LILLEHAMMER
Bankkonto: 8101.05. 91392, Org.nr.: 985063001 MVA
innlandet@bondelaget.no, www.bondelaget.no/innlandet

Norges Bondelag

Bankkonto: 8101.05.12891
Org.nr: 939678670

KONGSVINGERREGIONEN INTERKOMMUNALT POLITISK RÅD
Strandvegen 2

2212 KONGSVINGER

Deres ref:

Vår ref:
2025/20409-2
Hilde Kristine Krokengen, plan
Guro Strætkvern, plan
Ingvill Helset, samferdsel
Zorica Tomanovic, kulturarv

Dato:
04.11.2025

Høringsbrev - Planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi

Vi viser til oversendelse fra Kongsvingerregionen interkommunalt politisk råd datert 19.09.25. Saken omhandler offentlig ettersyn av planprogram for regional arealstrategi for næring og energi.

Bakgrunn

Planprogrammet beskriver Kongsvingerregionens plan for revidering av Regional arealstrategi for næring og energi 2026-2050, og inneholder utredningstemaer, oppgaver og opplegg for medvirkning, samt angir rammer og mål for planarbeidet. Arealstrategien vil erstatte og videreutvikle Kongsvingerregionens arealstrategi for næring som ble vedtatt i 2017. Bakgrunnen for arbeidet er nye behov knyttet til energi, naturmangfold, infrastruktur, markedsutvikling, samt nasjonale og lokale klimamål.

Fylkeskommunens rolle

Vår uttalelse er begrunnet ut fra vårt veiledningsansvar (pbl. § 3-2) og vår samfunnsutviklerrolle med ansvar for å bidra til en helhetlig og ønsket utvikling gjennom planlegging i Innlandet fylke, samtidig skal vi ivareta vårt faglige myndighetsansvar på utvalgte områder. Dette omfatter både nasjonale og regionale mål og hensyn på fagområder som; kulturarv, samferdsel, trafiksikkerhet, kollektiv, gåing og sykling, samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SBATP), stedsutvikling, friluftsliv, barn og unges interesser, vilt, villrein, vannmiljø, ferskvannsfisk og universell utforming.

Fylkeskommunen har et særskilt ansvar som vegeier og forvalter av fylkesvegene i Innlandet, samtidig som vi også skal forvalte eiendommer i kraft av å være grunneier.

Fylkeskommunens innspill

Plan

Kongsvingerregionen har ved flere anledninger jobbet interkommunalt med overordna strategier. Fylkeskommunen støtter dette arbeidet, og mener det er positivt at det nå er satt i gang et arbeid med å revidere næringsstrategien fra 2017. Vi ser også positivt på at temaet energi inkluderes i arbeidet. Dette blir stadig mer aktuelt, noe som også gjenspeiles i statlige

Postadresse:
Postboks 4404
Bedriftssenteret
2325 Hamar

Besøksadresse:
Innlandet fylkeskommune
Parkgata 64
Hamar

Telefon: +47 62 00 08 80
E-post: post@innlandetfylke.no
Internett: www.innlandetfylke.no
Org.nr.: 920717152

planretningslinjer for arealbruk og energi, som i flere punkter tar opp tematikk energi og kraft. Dette gjelder både å sikre tilstrekkelig areal for kraftproduksjon og kraftledninger, men også å vurdere muligheter for energiforsyning ved etablering av spesielt kraftkrevende næring og industri.

Vi vil anbefale Kongsvingerregionen å justere navnet på strategien. Begrepet *regionale planer/strategier* er i plan- og bygningsloven kap. 7 benyttet med tanke på fylkeskommunen som planmyndighets sine planer/strategier. For å unngå misforståelse mellom det som er fylkeskommunale planer/strategier og interkommunale planer vil anbefale at dere vurderer navnet *Interkommunal arealstrategi for energi og næring*, eventuelt at det bør spesifiseres at det er *Kongsvingerregionens arealstrategi for næring og energi*.

Jamfør forslag til planprogram skal arealstrategien implementeres i de respektive kommuners kommuneplaner / arealdeler, og på den måten gjøres juridisk bindende – dette er positivt, og viktig for senere oppfølging. Det er viktig at det legges opp til et arbeid som sikrer god forankring, både administrativt og politisk, i de enkelte kommuner i Kongsvingerregionen. Alle kommuner anbefales å utarbeide en overordna arealstrategi som en del av kommuneplanens samfunnsdel, og det er viktig at kommunene her tenker gjennom hvordan interkommunale strategier skal implementeres. Vi viser her til veiledning gitt på regjeringens nettside om [arealstrategi](#).

I henhold til planprogrammet vil Kongsvingerregionen støtte seg på og hente kunnskap fra Innlandet fylkeskommunes arbeids med regionale føringer for sol og vindkraft. Det er et mål om økende andel fornybar energiproduksjon, og vi vet at dette kan skape utfordringer med tanke på arealbruk og inngrep i natur. Hensikten med de regionale føringene er å bidra med kunnskapsgrunnlag og verktøy for prioritering av arealer til bruk for kommunene. De regionale føringene er på høring frem til 01.02, og vi anser det som positivt at det er lagt opp til en fremdriftsplan som også ser til de regionale føringene. Det vil også være mulig at Kongsvingerregionen, gjennom sitt arbeid med arealstrategien, kan bidra med innspill til de regionale føringene for sol og vindkraft.

Utredninger

Når det gjelder utredningsbehov vil vi anbefale at dere tilføyer natur og naturmangfold som en del av utredningene, spesielt relevant er dette der arealstrategien peker på spesifikke områder, og spesielt hvis det er ubebygde områder. Det er også viktig at det tydelig fremkommer krav til kartlegging der det er behov for dette, før områdene tas inn i bindende arealplaner. Fylkeskommunen ser også at grå arealer er omtalt i planprogrammet, og at kartlegging av slike arealer vurderes. Dette anser vi som svært positivt, og viktig for å sikre en bærekraft arealforvaltning.

Kulturav

Det er positivt at kulturmiljøer og kulturlandskap løftes frem som viktige resurser for samfunnsutvikling. Kulturminner og kulturmiljøer utgjør en viktig ressurs for en bærekraftig utvikling av kommunen og lokalmiljøene. Kulturmiljøpolitikken kan bidra positivt mot en bærekraftig samfunnsutvikling, særlig i FN's bærekraftsmål 4, 8 og 11.

Stortingsmelding Meld.St.16 (2019-2020) om kulturmiljøfeltet setter nye nasjonale mål for kulturmiljøforvaltningen som er knyttet til engasjement, bærekraft og mangfold som sentrale tema. Formålet med denne stortingsmeldingen er «... å tydeliggjøre kulturmiljøfeltet som en

viktig del av klima- og miljøpolitikken». Den bør tas med i videre arbeid med planstrategien og kommuneplan.

Et solid kunnskapsgrunnlag er avgjørende for å kunne identifisere områder som egne seg – og ikke egne seg - for utbygging av fornybar energi. Kulturarvseksjonen anbefaler at kartleggingen gjennomføres med et mål om å minimere inngrep i kulturlandskap og kulturmiljø, og at dette prinsippet legges til grunn for videre planlegging av fornybar energi i regionen.

Kommunedelplan for kulturminner i Kongsvinger og Sør-Odal 2020-2030 kan være en viktig kilde for kunnskapsgrunnlaget. Videre er det rapport til kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse (KULA Grue Finnskog) som finnes på nettside til Innlandet fylkeskommune, samt rapport til det utvalgte kulturlandskapet i jordbruket - UKL *Finnskogen* som finnes på nettside til statsforvalteren i Innlandet fylkeskommune:

- <https://innlandetfylke.no/tjenester/kulturarv/kulturlandskap/>
- <https://www.statsforvalteren.no/nb/innlandet/landbruk-og-mat/miljotiltak-i-jordbruket/utvalgte-kulturlandskap-i-jordbruket/finnskogen/>

Utbygging av sol- og vindkraft skal unngås i alle UKL Finnskogen områder, samt i kjerneområder innenfor KULA Grue Finnskog.

Fredete kulturminner har et sterkt vern gjennom kulturminneloven, og hensynet til disse skal vektlegges tungt. I hver enkelt sak om kraftutbygging skal det gjøres en grundig kartlegging av konsekvensene på kulturmiljø og kulturlandskap. Muligheter for avbøtende tiltak skal vurderes.

Det er positivt at regionale føringer for sol- og vindkraft skal inngå som en del av rammeverket og premissene for planprogrammet. Dokumentet inkluderer blant annet et generelt kunnskapsgrunnlag for kulturarv, vurderinger av hvordan kraftutbygging kan påvirke kulturlandskap og kulturmiljøer, samt retningslinjer og forslag til mulige avbøtende tiltak.

Regional arealstrategi for næring og energi skal sikre at utviklingen av fornybar energi skjer i balanse med hensynet til kulturmiljøet, og at planleggingen bygger på helhetlige vurderinger av både natur- og kulturverdier.

Samferdsel

Etablering av logistikk- og transportknutepunkt bør skje i koordinering med regionale og statlige myndigheter. Fylkeskommunen bidrar med rådgiving ved vurderinger av egnethet knyttet til overordnet infrastruktur.

Oppsummering

Vi mener det er positivt at kommunen jobber interkommunalt og samarbeider rundt temaer som energi og næring, og at arbeidet med den regionale arealstrategien for næring og energi sees i sammenheng med fylkeskommunens regionale føringer for vind og solkraft.

Se øvrige merknader under hvert fagfelt.

Med vennlig hilsen

Kristin Ryen Reithaug
Seksjonssjef, plan

Hilde Kristine Krokengen
Rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi til:

Jan Sundnes og Bente Rudberg

rudberg96@gmail.com

Granli, 30.10.2025

Kongsvingerregionen interkommunale politiske råd

kongsvingerregionen@innlandetfylke.no

Høringssvar

Forslag til planprogram. Regional arealstrategi for næring og energi, 2026-2050.

Innledning:

Vi takker for muligheten til å sende innspill på det ovenfor nevnte.

«Alle» kommuner i Kongsvingerregionen, i Innlandet og nasjonalt har mål og ambisjoner om å «vokse», beholde samt øke innbyggertallet, tiltrekke seg næringsliv, større og mindre bedrifter, opprettholde samt skape nye arbeidsplasser for å nevne noe. Mantraet som gjentas til stadighet er;

«Vi må ha vekst.»

Til hvilken pris? Tap av natur er like kritisk som klimakrisen! Allerede ødelagt natur kan ikke reddes ved å bygge ned ytterligere natur og naturområder!

Vi er av den oppfatning at vårt forbruk må ned. Hvilke tanker har kommunene i regionen om dette inn i det pågående arbeidet med denne, andre og sett opp mot tidligere vedtatte strategier?

Sentrale tema i arbeidet med regional arealstrategi:

- Natur, klima og miljø
- Næringsareal, energi, infrastruktur og grå areal
- Kulturmiljø og kulturlandskap
- Jord- og skogbruk
- Befolkning og friluftsliv
- Besøksnæring
- Forsvar, sikkerhet og beredskap

Hensynene som skal tas er MANGE.

Forslag til planprogram. Utdrag:

Planprogrammets s 3:

Formålet med planprogrammet er å revidere og videreutvikle Kongsvingerregionens arealstrategi for næring (vedtatt i 2017), i lys av nye behov innen energi, naturmangfold, infrastruktur og markedsutvikling, samt nasjonale og lokale klimamål. Strategien skal fungere som et felles styringsverktøy for kommunenes arealpolitikk, og legge føringer for langsiktig planlegging av næringsetableringer og fornybar energi. Formålet er å sikre en helhetlig og forutsigbar arealforvaltning som balanserer hensynet til naturverdier, samfunnsutvikling og næringsbehov. Strategien skal gi tydeligere rammer for regionale prioriteringer og avklaringer for nærings- og energiarealer. Arealstrategien skal implementeres gjennom arealdelen i kommunenes respektive kommuneplaner og i regional planlegging. Vedtak av arealplanen vil bidra til å gjøre prioriteringene fra strategien juridisk bindende i henhold til i plan- og bygningsloven (PBL), jfr. §§ 11-5 –11-18.

Planens s 4, 5. avsnitt:

Regionen skal søke å forene ønsket om å bevare natur- og miljøverdiene med behovet for bruk og utbygging av fornybar energi til beste for den enkelte og samfunnet. Dette krever en helhetlig planlegging hvor det skal tas mange hensyn og langsiktige valg bl.a. i forhold til samfunnsøkonomisk ressursutnyttelse, miljø, vernebehov, trygghet, fornybar energi, helse og regional utvikling.

Det skal tas mange hensyn og langsiktige valg som berører de sentrale temaene. Det som er til gunst for et tema er til ugunst for et annet, de vil ha konsekvenser for oss og for kommende generasjoner.

Planens s 5, 4. avsnitt:

Arealstrategien er et virkemiddel for å sikre at arealbruken i Kongsvingerregionen bidrar til å nå de målene som er vedtatt for regional utvikling, gjennom regional næringsstrategi, regional energistrategi³ og regional miljø- og klimastrategi. Arealstrategien skal understøtte våre regionalt vedtatte strategier om å sikre ny og eksisterende industri god tilgang på fornybar energi og effekttilgang, med så små inngrep i naturen som mulig.

Vi savner at kjernekraft som mulig fremtidig energikilde tas med inn i planlegging av strategien da denne gjelder for perioden 2026-2050.

Planens s 8, 1 avsnitt:

*I tillegg til de regionale føringene for sol- og vindkraft skal planen basere seg på **ekstern fagkompetanse** og hensynta innspill fra aktører med lokal kunnskap om temaene beskrevet i de videre avsnittene.*

Føringene peker på områder hvor hensyn til kraftproduksjon fra sol-/eller vindkraft veier tyngre enn hensyn til motstridende interesser.

Vi har ikke hatt tid til å sette oss inn i de regionale føringene for sol og vindkraft, høringsfrist februar 2026.

Den vedtatte energistrategien for Kongsvingerregionen:

Vi mener at prosessen og arbeidet i forbindelse med energistrategien i Kongsvingerregionen frem til nå har vært altfor «ensidig». «Stemmer» med ensidig fokus på fordelene ved å bygge arealkrevende sol- og vindkraft i tilnærmet urørt natur har sluppet til og fått altfor mye fokus i arbeidet. Vi mener vi ser konsekvensene av dette nå. Utbyggere står nærmest i kø for å etablere sol- og eller vindkraftanlegg i de fleste kommunene i regionen.

Vi er skeptiske til at «Regionale føringer for sol- og vindkraft» skal legges til grunn i det videre arbeidet med kunnskapsgrunnlaget for å fremskaffe tilstrekkelig kraft i Kongsvingerregionen. Dersom kommunene avsetter areal egnet for sol- og vindkraft i sine arealplaner vil det være tilnærmet fritt frem for utbyggere å etablere sin virksomhet der. Prosjekter vil være vanskelige å stanse.

Vi mener det finnes andre og bedre alternativer til sol- og vind enn å bygge ned naturen.

Ekstern fagkompetanse:

I det videre arbeidet med planprogrammet er på høy tid å slippe inn og lytte til ekstern fagkompetanses og som har kunnskap om og et annet syn på hvordan «kraftkrisen» i Kongsvingerregionen kan løses. Det er på tide å se grundigere på andre energikilder enn ustabil sol- og vindkraft og som er avhengige av balansekraft når sola ikke skinner og i perioder med lite vind. Alternativene må vies større oppmerksomhet og komme frem av kunnskapsgrunnlaget.

Vi ber om at utredningen om norsk energipolitikk «Energi & Natur» med tittelen «Energipolitikk på naturens premisser – til beste for klima, naturmangfold, mennesker og næringsliv» vektlegges og fra nå av tas med i det videre arbeidet med planprogrammet. Vi minner om at samtlige politikere i Kongsvinger Interkommunale politiske råd fikk et eksemplar av rapporten før kommune- og fylkestingsvalget høsten 2023. I tillegg fikk samtlige parti-/gruppeledere et papireksemplar av sammendragsrapporten. Rapporten kunne den gang som nå leses digitalt. <https://energiognatur.no/energipolitikk-pa-naturens-premisser/>

Dersom kommunedirektører, saksbehandlere og politikere ikke allerede er kjent med innholdet i rapporten er tiden inne for det nå.

Rapporten fra 2021 er utarbeidet av fagpersoner med bred erfaring innen energipolitikk, energi- og naturforvaltning samt personer med spesialkompetanse på ulike energikilder og fra arbeid med energiøkonomisering. Utredningen står seg fortsatt godt. Det er behov for oppdatering innen enkelte områder, arbeid med oppdatering av sammendragsrapporten er i gang.

Det er i tillegg viktig at (noen punkter).

- ny og relevant forskning innen blant annet infralyd legges til grunn. Her har kommunelegene et særlig stort ansvar å følge opp.
- Negativ påvirkning av drikkevannskilder og tilsigsområder må kartlegges grundig.
- Folkehelseperspektivet må vektlegges. Hvilke konsekvenser får det for folkehelsen når områder «båndlegges» til nærings- og energiformål?
- Før det avsettes areal til sol- og vindkraft må det i samtlige kommuner utredes mulighetene for å etablere solkraft på allerede eksisterende og ny bygningsmasse, på kommunale bygg samt industribygg, både på **tak, fasader og grå arealer**. Hva vil dette kunne gi? Kartleggingen må utføres FØR det avsettes areal/ naturområder med for eksempel «produksjonsskog».

Noen eksempler fra avisen Glåmdalen: <https://www.glomdalen.no/495-solcellepaneler-forsyner-hele-fabrikken-med-strom/s/5-19-1543147>

<https://www.glomdalen.no/millioninvesteringen-ble-svart-lonnsom-na-vil-de-selv-satse-pa-solceller/s/5-19-1314489>

Krafta er «kortreist». Behovet for oppgradering av distribusjonssettet/transmisjonsnettet er ikke like kritisk.

- Hvilke potensial finnes i å etablere bergvarme i eksisterende bygg/ næringsbygg? Nybygget Norsk skogfinsk museum har installert bergvarme. 5 hull ned på ca 150 m dyp forsyner museet med oppvarming frem til når utetemperaturen blir minus 15 grader.
- Høringsfristen for Innlandet fylkeskommunes kunnskapsgrunnlag for «Regionale føringer for sol og vindkraft» er februar 26. Eventuelle innspill på kunnskapsgrunnlaget vil kunne medføre forsinkelse. Det er i så fall viktig at innbyggerne i regionen informeres om en mulig forsinkelse.
- Hvilke konsekvenser vil et forbud mot nedbygging av myr få for områder kommunene velger til næring- og energiformål? Miljødirektoratet gjennomfører nå en høring med forslag om endring av plan- og bygningsloven, sak 2025/12638. Kommunene står på høringslisten og høringsfristen går ut i disse dager.

<https://www.miljodirektoratet.no/hoeringer/2025/juli-2025/forslag-om-endring-av-plan--og-bygningsloven---forbud-mot-nedbygging-av-myr/>

Videre arbeid:

Innbyggere og politikere må gis en reell mulighet til å sette seg inn i samtlige dokumenter som sendes ut på høring, gjelder også vedleggene. Politikerne har et stort ansvar. Det er de som til slutt skal fatte vedtakene som får konsekvenser for veien videre.

Med hilsen

Bente Rudberg og Jan Sundnes.

Fra: Tom Strandberg <ts98186858@gmail.com>

Sendt: fredag 31. oktober 2025 17:15

Til: Regionrådet for Kongsvingerregionen <kongsvingerregionen@innlandetfylke.no>

Kopi: Kjell Arne Hanssen <kjellarne_hanssen@hotmail.com>; Lennart Høgberg <lhoegb@online.no>; Johan Aas <jaas2@online.no>

Emne: Regional arealstrategi for næring og energi 2026-2050

Denne eposten er sendt fra en person utenfor organisasjonen. Ikke klikk på lenker eller åpne vedlegg før du er sikker på hvem avsender er og at innholdet er trygt.

Vi har i dag et kraftoverskudd i Norge, og Innlandets kraftproduksjon er ca. 7% av Norges kraftproduksjon.

Oversikt over produksjonen:

Norges kraftproduksjon per år er ca.: 155TWh

Norges eksport av strøm per år er ca.: 33TWh

Norges Import av strøm per år er ca.: 12 TWh

Norges vinproduksjon per år er ca.: 14TWh

NVE mener at Norge vil ha et kraftoverskudd i 2029 på 11TWh, og Sintef kom med en rapport i 2023 vedr. Energieffektivisering og oppgradering av vannkraft der de mener at det kan spare/øke opp til 45 TWh i 2050.

Men i følge «Energistrategien for Kongsvingerregionen» så er Innlandet på vei inn i et kraftunderskudd.

Det er bare å redusere eksporten så går dette bra.

Det største problemet slik vi i Kongsvinger FrP ser det er at vi har et transmisjonsnett på kun 132 kV nett, men det bør være 400 kV slik som det er andre steder i Norge.

Problemet er at hvis dette nettet skal oppgraderes, så krever Statnett at det blir satt opp vindturbiner i vår region.

Det er fullt ut mulig å oppgradere vannkraften og sette i gang med utbedringer vedr. SMR kjernekraftverk.

Når det gjelder SMR reaktorer så er byggetiden på selve kraftverket ca. 4 år, så her bør kommunen kontakte andre kommuner som har satt dette på agendaen.

Før eller siden så vil nok kjernekraft/vannkraft være det som gjelder vedr. energien fremover.

Derfor mener vi i Kongsvinger FrP at man ikke skal sette opp vindturbiner i Kongsvingereregionen:

- Ustabil energileveranse
- Store naturområder blir ødelagt
- Spredning av «deler av vindturbinblader» som vil ligge i naturen
- Reduksjon av eiendommers verdi i nærheten
- Visuell forurensning
- Infralyd som det dessverre aldri blir satt fokus på
- m.m.

Med vennlig hilsen

Tom Strandberg

Lokallagsleder i Kongsvinger FrP

Fra: Marit Dahl <maritdahl64@gmail.com>

Sendt: torsdag 30. oktober 2025 23:51

Til: Regionrådet for Kongsvingerregionen <kongsvingerregionen@innlandetfylke.no>

Kopi: Marit Dahl <maritdahl64@gmail.com>

Emne: Høringsinnspill til «Forslag til planprogram - Regional arealstrategi for næring og energi 2026-2050»

Denne eposten er sendt fra en person utenfor organisasjonen. Ikke klikk på lenker eller åpne vedlegg før du er sikker på hvem avsender er og at innholdet er trygt.

Kongsvinger 30.oktober 2025

Kongsvingerregionen

kongsvingerregionen@innlandetfylke.no

Høringsinnspill til «Forslag til planprogram - Regional arealstrategi for næring og energi 2026-2050»

Takk for invitasjon til å komme med innspill.

Vi har merket oss at *Strategien skal sikre industrien god tilgang på fornybar energi, med **så små inngrep i naturen som mulig.***

Slik vi ser det, betyr dette at **vindkraft ikke er en mulig løsning.**

De negative konsekvensene av vindkraft er formidable for mennesker, dyr og resten av naturen. I dag er de negative konsekvensene av vindkraft godt kjent og ytterligere konsekvensutredninger er ikke nødvendig.

I forslaget til planprogram som er utviklet av Klosser Innovasjon på oppdrag av KIPR leser vi allikevel at vindkraft er en av løsningene.

Det synes helt urimelig å legge frem et forslag som ikke er mulig å realisere.

Vindkraft og Natur lar seg ikke forene. Enten velger en natur eller så velger en vindkraft.

Sittende politikerne må ta dette valget for oss og kommende generasjoner. Det er viktig at politikerne og hele befolkningen får god og riktig informasjon før dette valget blir tatt.

Slik vi ser det er forslaget om å **bygge vindkraft med små inngrep i naturen** en ønskedrøm. Konsekvensene er at politikerne kan ta et valg som ikke er mulig å realisere.

Dersom noen mener at **det lar seg gjøre å bygge vindkraft med små inngrep i naturen**, så må dette utredes ytterligere.

Vi er ikke kjent med at det er bygd vindkraft med små inngrep i naturen på noe sted pr dd og tillater oss og spørre;

Hvordan bygger en vindkraft med små inngrep i naturen?

Før dette er utredet kan vi ikke se at vindkraft er en løsning for å øke energibehovet i Kongsvingerregionen.

Finnskogen med omegn som område, minoriteten skogfinner og den skogfiske kulturen lar seg ikke forene med vindkraft. Det jobbes med at deler av Finnskogen med omegn skal søkes inn på Unescos verdensarvliste. Med vindturbiner vil dette ikke la seg realisere. Norsk Skogfinsk Museum har endelig reist seg og blitt en sentral arene på Finnskogen for oss og kommende generasjoner. En vinindustri vil være svært ødeleggende for alle mulighetene som dette kan gi.

All forskning viser at fremtidens mangelvare er stillhet og ro. Natur bygges ned bit for bit, hver dag. Å bevare naturen er av de viktigste grepene for å redde klima.

Tenk klokt og langsiktig. Bevar naturen - mennesket er en del av den.

Med vennlig hilsen

Marit Dahl

Leder

Natur eller vindkraft? Bevar Finnskogen

Kongsvingerregionen
kongsvingerregionen@innlandetfylke.no

Høringssvar til planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi 2026–2050

Til Kongsvingerregionen Interkommunalt Politisk Råd (KIPR)

Takk for muligheten til å gi innspill til planprogrammet. Dokumentet inneholder etter vår mening flere svakheter som bør adresseres før arbeidet går videre.

Innledende bemerkning

Planen har et 25-årsperspektiv, men framskrivningene og målene omfatter kun to typer fornybare, primære energikilder: vind- og solkraft. Med et så langsiktig perspektiv virker dette altfor snevert. I løpet av de neste 25 årene vil andre primærkilder – som i dag i stor grad er under uttesting, men ennå ikke koblet til kommersielle nett – kunne bli svært aktuelle. Dette gjelder særlig geotermiske løsninger, bioenergi, gasskraft med karbonfangst- og lagring, samt kjernekraft. Når planen har forutsetning om bruk av teknologier med minst mulig arealbehov, er det en svakhet at utredningen og planen ikke har tatt dette tilstrekkelig i betraktning.

I planen står det at «tilgang på effekt avgjør industriell vekst, og begrenset effektkapasitet hindrer utvikling». Dette harmonerer dårlig med sol- og vindkraftens egenskaper. Slike systemer kan ikke levere stabil, lokal høyere effekt som styrker grunnlaget for industriell vekst og utvikling. Det hevdes at manglende kapasitet skremmer bort bedrifter, men dette er ikke dokumentert. Samtidig påstås det at energieffektivisering ikke er tilstrekkelig, uten at dette underbygges – det er kun satt som mål i planen.

I delen som omhandler næringsutvikling pekes det på mål, men uten realistiske scenarier for hvordan næringslivet faktisk kommer til å utvikle seg. Det mangler også vurderinger av kompetanse og menneskelige ressurser. Den viktigste forutsetningen for framtidig næringsutvikling er human kapital – kompetanse. Framtidens økonomi vil være kompetansedrevet, i mindre grad energidrevet, med mindre regionen planlegger å satse på digital lagringsvirksomhet. Dette nevnes imidlertid ikke i planen. Og selv en slik satsing vil neppe gi de langsiktige sysselsettingseffektene som planen legger opp til.

Dessuten tar planen for svakt utgangspunkt i lokale komparative fortrinn for nærings- og samfunnsutvikling. Historiske og naturgitte forutsetninger nevnes kun som hensyn som må tas i framtidige utredninger og høringer, ikke som grunnlag for framtidig nærings- og stedsutvikling.

Strategiens overordnede mål og styringsgrunnlag

Strategien har som mål å samordne innsatsen innen klima, miljø og næringsutvikling i Kongsvingerregionen, med særlig vekt på økt tilgang til fornybar energi. Den bygger på nasjonale og regionale føringer, og skal forankres juridisk i kommuneplanens arealdel. Samtidig åpner strategien for at kraftproduksjon kan veie tyngre enn motstridende samfunnsinteresser – uten å

tydeliggjøre hvem som avgjør dette. Dette gir grunn til bekymring for at natur- og miljøhensyn kan bli skjøvet til side.

Manglende konkretisering av bærekraft og naturhensyn

Begreper som «bærekraft» og «helhetlig planlegging» brukes som overordnede mål, men konkretiseres sjelden. Det mangler tydelige vernekriterier og mekanismer for å sikre at naturens egenverdi og lokal livskvalitet faktisk får gjennomslag. Når strategien støtter seg tungt på fylkeskommunens «Regionale føringer for sol- og vindkraft» – som ennå ikke er politisk vedtatt – svekkes det demokratiske grunnlaget. Premisset om at kraftproduksjon har vesentlig samfunnsnytte bør ikke tas for gitt før bred behandling er gjennomført.

Ubalansert energiforståelse og fravær av nullalternativ

Strategien forutsetter at det foreligger en reell strømmangel, men problematiserer ikke eksport, datasenterdrift eller strømbruk med lav samfunnsnytte. Det mangler en visjon for hvordan regionen kan utnytte eksisterende ressurser mer klokt – gjennom lokal lagring, fleksibel bruk og samfunnsøkonomisk prioritering. Nullalternativet, altså å ikke bygge ut mer kraft, er ikke vurdert. Dette gir inntrykk av at konklusjonen er forhåndsbestemt.

Trusler mot natur, folkehelse og kulturmiljø

Videre er det uklart hvordan strategien vil sikre beskyttelse av viktige samfunnsinteresser som natur, folkehelse, kulturmiljø og jordbruk. Urørt natur er avgjørende for helse og trivsel, men strategien åpner for inngrep som kan svekke disse verdiene. Vindkraft medfører støy, visuell forurensning, skyggekast og fare for iskast, og kan begrense ferdsel og livskvalitet. Skogfinsk kulturarv og produktive jordbruksarealer står også i fare for å bli nedprioritert.

Risiko ved kartfesting av «egnete områder»

Kartfesting av «egnete områder» for kraftproduksjon kan i seg selv få negative konsekvenser – som redusert attraktivitet, uro og fall i eiendomsverdier. Det er avgjørende at slike føringer vurderes opp mot bosetting, trivsel og lokal utvikling. Strategiens språk gir inntrykk av bærekraft, men åpner samtidig for utbygging i urørt natur – dette fremstår som grønnvasking.

Medvirkning og demokratisk legitimitet

Medvirkning fremheves som viktig, men det er uklart hvordan kritiske stemmer skal behandles. For at prosessen skal være reell og demokratisk, må naturverninteresser og kraftkritikere få reell innflytelse. Høringssvar må tillegges betydelig vekt, og lokal kunnskap må likestilles med tekniske og økonomiske vurderinger.

Systemrisiko ved uregulerbar kraft

Motvind Innlandet påpeker at industrielle sol- og vindkraftanlegg gir ustabil kraft og betydelige planleggingsutfordringer. En høy andel uregulerbar kraft øker risikoen for ubalanse i strømmettet, strømbrudd og priseksplosjoner. Erfaringer fra flere land viser at dette krever omfattende backup og nettutbygging, og kan svekke lønnsomheten for hele kraftsystemet. Det virker ikke som denne risikoen er tatt med i vurderingen i det hele tatt.

Behov for alternative og stabile energiløsninger

Vi oppfordrer Kongsvingerregionen til å vurdere alternative energiløsninger – desentraliserte og mer skånsomme – som kan styrke energisikkerheten uten å gå på bekostning av natur og

lokalsamfunn. Det er påfallende at kjernekraft ikke er nevnt, til tross for ambisjonen om en helhetlig og langsiktig strategi. Små modulære reaktorer (SMR) gir nye muligheter for stabil og arealeffektiv kraftproduksjon med lavt CO₂-avtrykk. At dette utelates svekker strategiens troverdighet.

En strategi for og med landsbygda

Landsbygda må ikke reduseres til bakteppe for storskala energiprosjekter. Den må være en aktiv part i utformingen av framtidens arealbruk. Vi håper dette innspillet bidrar til en mer nyansert, kunnskapsbasert og lokalt forankret strategi for næring og energi i Kongsvingerregionen.

Motvind Innlandet har oppsummert våre synspunkt og forbedringsforslag til Regional arealstrategi for næring og energi 2026–2050:

1. **Reell vurdering av nullalternativet:** Strategien må inkludere en grundig vurdering av nullalternativet – altså muligheten for å ikke bygge ut ny kraft, men heller prioritere energieffektivisering, smartere bruk og lokal ressursforvaltning.
2. **Tydelige vernekriterier og beslutningsmekanismer:** Natur- og miljøhensyn må konkretiseres gjennom klare kriterier for vern, og gis reell beslutningsmakt i avveininger mot utbyggingsinteresser.
3. **Uavhengig og bredt kunnskapsgrunnlag:** Kunnskapsgrunnlaget må ikke ensidig baseres på fylkeskommunens føringer, men suppleres med lokal kunnskap, uavhengige fagmiljøer og samfunnsøkonomiske analyser.
4. **Åpen og reell medvirkning:** Høringssvar og innspill fra innbyggere, naturvernere og kulturaktører må behandles med reell innflytelse – ikke som formaliteter. Lokalsamfunn må ha medbestemmelse i vurdering av arealer.
5. **Presis definisjon:** Strategien må tydeliggjøre hvem som avgjør egnethet.
6. **Helhetlige klimaberegninger:** Det må utarbeides livsløpsbaserte klimaregnskap for sol- og vindkraft, inkludert arealbruksendringer og relevante utslippsfaktorer basert på norsk kraftmiks.
7. **Vurdering av alternative energikilder:** Strategien må vurdere alle relevante energikilder, inkludert kjernekraft, for å sikre langsiktig, stabil og arealeffektiv energiforsyning.
8. **Beskyttelse av urørt natur og folkehelse:** Urørt natur må prioriteres som helsefremmende ressurs. Strategien må ta høyde for dokumenterte negative effekter av vindkraft, inkludert støy, visuell forurensning og iskast.
9. **Beskyttelse av kulturmiljø og jordbruksinteresser:** Skogfinsk kulturarv og produktive jordbruksarealer må gis prioritet og beskyttelse, og ikke vurderes som sekundære i møte med kraftutbygging.
10. **Ansvarlig kartlegging og bruk av “grå arealer”:** Strategien må dokumentere omfang og egnethet av grå arealer, og sikre at disse ikke brukes som retorisk dekke for naturinngrep.

For Motvind Innlandet

Siv Norheim

Saksbehandler

John Fiskvik

Leder Motvind Norge

NES
KOMMUNE

Plan

Kongsvingerregionen Interkommunalt Politisk Råd
Strandvegen 2
2212 Kongsvinger

Deres ref.:	Vår ref.:	Saksbehandler:	Dato:
	24/5028 - 96	Mona Helene Balterud	04.11.2025

Svar på høring: Planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi

Kongsvingerregionen Interkommunalt Politisk Råd (KIPR) har lagt «Forslag til Planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi» på høring.

Nes kommune har ingen merknader til planprogrammet, men ber om å bli holdt orientert i det videre arbeidet.

Lykke til med utarbeidelse av regional arealstrategi.

Med hilsen

Mona Helene Balterud
avdelingsleder plan

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til
Kongsvingerregionen

Postadresse
Postboks 114
2151 ÅRNES

Besøksadresse
2151 ÅRNES

Telefon
+47

Kontonr.
8601 41 62811
Org.nr.
938 679 088

E-post
Internett
www.nes.kommune.no

Norsk Skogfinsk Museum

Museum for Forest Finn Culture in Norway
Norjan metsäsuomalaismuseo

Høringssvar – Forslag til planprogram – regional arealstrategi for næring og energi 2026-2050 i Kongsvingerregionen

Styret i Norsk skogfinsk museum har gjennomgått høringsdokumentet og gjorde i styremøtet 16. oktober 2025 følgende uttalelse:

Det planlegges stadig flere vindkraftparker på Finnskogen og omegn. Dette truer de kulturelle verdiene og naturopplevelsene i et område mange søker til for stillhet, ro og aktivitet. Norsk skogfinsk museum advarer generelt mot planlegging og bygging av nye vindkraftparker på Finnskogen og omegn. Vi anser det langsiktige potensialet på Finnskogen som turistmål og mulighetene for næringsutvikling å være langt større og mer verdifullt for kommunene og regionen enn vindkraftparker kan skape av verdi. Vi ber om at aktuelle kommuner i Sverige og Norge står sammen. Det haster med å fastslå og vedta: INGEN FLERE VINDKRAFTPARKER PÅ FINNSKOGEN OG OMEGN! En slik klargjøring nå vil gi mot og lyst til å satse enda mer for de som allerede driver med reiselivsnæring og de som planlegger å starte.

Norsk skogfinsk museum vil spesielt komme med synspunkter ut fra Finnskogen som bo-, rekreasjons- og kulturområde. Museets primæroppgave er selvsagt det museale. Men museet har i årevis uttalt at vi ønsker å bidra til regional utvikling, ikke minst innen reiselivsnæringen. Som en konsekvens av dette har museet en styreplass i Finnskogen Natur & kulturpark.

Overordnet til planprogrammet

Proessen og dens tidsangivelse synes grei. Delaktighet og involvering er understreket og forutsettes ivarettatt.

Det er verdifullt at det lages et planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi, for å sikre nødvendig energi for regional utvikling, med flere arbeidsplasser og befolkningsøkning. Et planprogram vil gi retningslinjer i forhold til prioritering når ulike hensyn ikke er forenlig. Det må sikres en balansert avveining, der det er en selvfølge at behovet for energiutvikling ikke trumfer alle andre hensyn.

Ved lokal utbygging av energi, må regionen sikre seg nytte av den og at den nyttes til reelt samfunnsnyttige formål.

Verdien av og potensialet for Finnskogen og nærmeste omegn

I «Reiselivsstrategi for Kongsvingerregionen 2018-2025» omtales reiselivsnæringen som en av verdens raskest voksende næringer. Det er også en trend at turister i økende grad oppsøker områder med noe ekte og muligheter til egenaktivitet. Den skogfinske kulturen og Finnskogen oppfyller alt dette. De mest kjente turistdestinasjonene i Norge blir «oversvømt» av turister og mange ser etter alternative reisemål.

Norsk skogfinsk museum har søkt om oppsetting av severdighetsskiltet 640.12. I sin uttalelse til Statens vegvesen uttaler Innlandet fylkeskommune:

«Innlandet fylkeskommune ved seksjon Kultur – bygg og landskap anbefaler søknaden om museumsskilt, da besøkmålet er av stor nasjonal interesse og det forventes en betydelig vekst i

besøkende til museet ved etablering av det nye museumsbygget.»

Museet merker tydelig at Finnskogen de seneste årene fått stadig økt oppmerksomhet og besøk, ikke minst takket være den skogfinske kulturen, som er særegen. Det er grunnen til at Stortinget i 1999 anerkjente skogfinnene som en av fem nasjonale minoriteter.

Finnskogen er sentral i utviklingen av reiselivsnæringen i regionen. Med et nytt museumsbygg, vinneren av Norges 4. største arkitektkonkurranse noensinne, vil den skogfinske kulturen og Finnskogen/regionen få et sprang i oppmerksomhet, med økt besøk både fra Norge, Sverige og utlandet ellers. Det bor to millioner bare i Norge i dagsreiseavstand fra Finnskogen. Nylig var fem amerikanske journalister og en fra Canada på en reise til Norge, initiert av Visit Øst-Norge, med to destinasjoner; Finnskogen og Svalbard.

Styret vil vise til Museumsforum Innlandets høringsuttalelse 30.04.2025 til reiselivsstrategi for Innlandet 2025-2030, der spesielt to punkter ble påpekt: Manglende omtale av museene og kulturarv som reiselivsressurs og behov for tettere samhandling og felles innsats mellom destinasjonsselskapene.

Styret vil uttrykke undring over at Norsk skogfinsk museum ikke står på lista over høringsinstanser og ser det som symptomatisk i forhold til ovennevnte høringsuttalelse. Museet ber om å komme på høringslista heretter.

Sannhets- og forsoningskommisjonen, nedsatt av Stortinget, avla sin rapport i 2023. En del av mandatet var å kartlegge urett gjort mot samer, kvener/norskfinner og skogfinner. Den andre delen var å komme med forsoningsforslag. Sitat fra rapporten (side 651, 2.spalte):

«Kommisjonens rapport viser at fornorskningspolitikken har hatt alvorlige konsekvenser for skogfinners, kveners/norskfinners og samers mulighet til å fortsette å eksistere som egne etniske grupper. Fornorskning i form av tap av språk og kultur har over lang tid ført til at skogfinnenes, samenes og kvenenes kultur er hardt presset. En slik utvikling er særlig alvorlig ettersom Norge har et særskilt folkerettslig ansvar overfor samene, kvenene/norskfinnene og skogfinnene.

---- Offentlige institusjoner i alle samfunnssektorer og på alle forvaltningsnivåer bør vurdere hvordan de kan bidra til forsoning, i lys av de funn denne rapporten dokumenterer. ----- Det er kommisjonens vurdering at disse aktørene samlet og hver for seg representerer et stort potensial for forsoning.»

Kommunene har således et egenansvar for å bidra til forsoning, med konkrete forsoningstiltak.

Det er museets klare syn at å bygge vindmølleparker på Finnskogen og omegn vil bryte med forslagene i ovennevnte rapport og være det motsatte av forsoning.

Til slutt vil styret peke på mulighetsperspektivet:

Å unnlate å bygge vindmøller på Finnskogen og omegn vil åpne opp for mulighetene til en stor, regional satsing på turisme, der Finnskogen og den skogfinske kulturen er en vesentlig bestanddel.

INNLANDET FYLKESKOMMUNE
Postboks 4404 Bedriftssenteret
2325 HAMAR

Vår dato: 22.10.2025
Vår ref.: 202519100-2

Saksbehandler:
Søren Elkjær Kristensen
22959291/sek@nve.no

Deres ref.:

NVEs uttalelse - Høring - Planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi - Kongsvingerregionen

Vi viser til brev datert 19.09.25 med forslag til planprogram for regional arealstrategi for næring og energi – Kongsvingerregionen.

Regional arealstrategi for næring og energi vil være en vesentlig del av regionens langsiktige planlegging som viser sammenhengen mellom framtidig næringsutvikling og arealbruk. Kunnskapsgrunnlaget som utarbeides i forbindelse med revideringen, vil gi oversikt over arealbruken i dag, og vise mulige framtidige utviklingsarealer basert på føringer.

Arealstrategien er et virkemiddel for å sikre at arealbruken i Kongsvingerregionen bidrar til å nå de målene som er vedtatt for regional utvikling, gjennom regional næringsstrategi, regional energistrategi³ og regional miljø- og klimastrategi.

Om NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjons- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE er konsesjonsmyndighet etter vannressursloven og energiloven.

NVEs uttalelse - generelt

Planprogrammet har en god oversikt over nasjonale – og regionale føringer som er relevante for den regionale planen. Vi har ingen konkrete merknader til selve planprogrammet. Det virker godt gjennomarbeidet. Vi har tatt med noen innspill som kan være relevante i den videre prosessen med å utvikle et planforslag og som kan bidra til å opplyse om kunnskapsgrunnlag, medvirkning og konsesjonsbehandling etter energiloven og vannressursloven.

Her er det informasjon om de ulike konsesjonstypene NVE har ansvaret for: [Konsesjon - NVE](#). Kjernetema for planen er forholdet mellom industri, natur, klima og energi. Våre innspill er delt inn etter kjernetema.

NVEs uttalelse - industri

Planen vektlegger at industrietableringer må vurderes i sammenheng med infrastruktur og dagens arealbruk. Regionale planer kan avklare overordnede utviklingsmål på tvers av kommunegrensene, og gi en helhetlig vurdering av kraftproduksjon og kraftforbruk i sammenheng med andre bruks- og verneinteresser, samt kapasiteten i kraftnettet.

Kraftkrevende industri

Ved etablering av kraftkrevende næring og industri skal mulighetene for energiforsyning vurderes, jf. [Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet - regjeringen.no](#).

Å legge til rette for grønn industri i regionen, inkludert kraftkrevende industri som datasenter, hydrogenanlegg etc, krever kunnskap om kraftsystemet i regionen. Det er de regionale nettselskapene og Statnett som må vurdere om tilknytning til ny grønn industri er driftsmessig forsvarlig, eller om det er behov for investeringer i regional- eller transmisjonsnettet for å levere den mengden kraft som industrien legger opp til.

Å legge til rette for ny kraftproduksjon vil kunne medføre behov for å styrke nettet. Det er viktig med tidlig kontakt med nettselskaper for å avklare kapasiteten i nettet og eventuelle behov for kraftledninger. Valg av nettløsning vil kunne ha en del å si for hvem som blir berørt av anlegget. For mer informasjon, se NVEs nettside om [Krav til avklaring av nettkapasitet for kraftproduksjon - NVE](#).

Det er viktig at tiltakshaver, forslagsstiller og kommunen er klar over at tiltak i overliggende nett som er nødvendig for å tilknytte industrien, kan berøre andre kommuner og fylker enn der industriområdet etableres. En må regne med at nettselskapets utredning av kraftforsyning og påfølgende konsesjonsbehandling i NVE er tidkrevende prosesser, da det er mange interesser som skal ivaretas.

PlanNett

På [PlanNett](#) er det mulig å søke opp utbyggingsplaner for de største nettanleggene i Norge. Nettutredningene som finnes på PlanNett er viktige grunnlagsdokument i NVEs arbeid med vurdering av konsesjonssøknader for energianlegg, spesielt i konsesjonssøknader for større kraftledninger. Tjenesten PlanNett er under utvikling og er foreløpig frivillig å bruke av nettselskapene.

Ved behov for vann til produksjon/kjøling til grønn industri

En del «grønn industri» krever store mengder vann i produksjonen og/eller til kjøling. Dersom det er aktuelt å benytte vassdrag eller grunnvann til vannforsyning og/eller kjøling, skal lokalisering, omfang og eventuelle virkninger for vannresservoaret beskrives i reguleringsplaner. Større vannuttak kan være konsesjonspliktig etter vannressurslovens § 18 eller § 45, men bør fortrinnsvis avklares gjennom arealplanprosessen, jf. § 20 d) om

samordning av tillatelser gjennom reguleringsplan. Mer informasjon finnes på NVEs nettsider om [Vannuttak og fysiske inngrep i vassdrag - NVE](#).

Overskuddsvarme

Fra og med 01.04.2025 gjelder forskrift om kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme: <https://lovdata.no/forskrift/2024-09-25-2263>.

Krav om å gjennomføre en kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme gjelder for datasentre med over 2 MW tilført elektrisk effekt og blant annet industrianlegg med over 20 MW tilført elektrisk effekt, og framgår av energiloven § 7-2 som ble vedtatt av Stortinget i mai 2023. I forskriften er det blant annet konkretisert hvilke tiltakshavere og anlegg som omfattes av plikten til å gjennomføre kost-nytteanalyse, unntak fra kravet, samt hva analysen skal inneholde.

NVEs uttalelse - energi

Planprogrammet viser til at kraftsituasjonen i Agder vil bli påvirket av utviklingen regionalt og internasjonalt. Planen omfatter veien fra kraftproduksjon, -distribusjon og lagring, frem til bruk av energien. Energilagring inkluderer tema som pumpekraft, hydrogen og batterier.

Ifølge innspill i planforum 29.8.2025 er det ønskelig å få opp kunnskap om kraftmarkedet i regionen. Vi vil anbefale at dere i planprosessen har god dialog med Statnett og nettselskaper med ansvar for regionalnettet. De sitter på mye kunnskap om krafttilgangen i regionen. Vi viser til avsnitt om kjernetema industri.

Batterianlegg

Bruk av batterianlegg i det norske kraftsystemet er relativt nytt og vi forventer at det blir mer aktuelt i takt med at andelen ikke-regulerbar kraftproduksjon øker. Batterianlegg inneholder flere elektriske komponenter som er nødvendige for å lagre, omforme og overføre strøm. Batterianlegg som er tilknyttet strømmettet, kan ha virkninger for kraftsystemet og er regulert av energilovgivningen, på samme måte som andre deler av kraftsystemet. For mer informasjon, se [Konsesjonsbehandling av batterianlegg - NVE](#)

Pumpekraft

Store variasjoner i strømprisene, og et forventet fremtidig effektunderskudd har skapt økt interesse for pumpekraftverk. Et pumpekraftverk anses som en overføring fra det nedre til det øvre kraftverksfeltet. En overføring gir økt tilsig og dermed et større kraftgrunnlag. For å veilede kommunene og andre som lurer på konsekvensene av pumpekraft, har NVE oppdatert sin side om [konsesjonskraft og konsesjonsavgifter](#), samt utarbeidet en [beregning av magasinprosent](#) med og uten pumpe og en [tilhørende forklaring](#).

Å legge til rette for fornybar kraftproduksjon

Ifølge [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027](#) bør det tilrettelegges for mer fornybar energiproduksjon. Dette gjelder særlig i områder med planer om kraftkrevende næringsutvikling.

Når det planlegges større utbyggingsområder skal det vurderes om det kan produseres fornybar energi på området, jf. SPR klima og energi. I mange tilfeller handler dette om å vurdere solkraftanlegg, enten på tak eller på terreng, eller utnyttelse av bergvarme. Vi er også kjent med at det er foreslått vindkraftverk i tilknytning til det planlagte industriområdet på Omre, langs E18, i Grimstad kommune.

Det har vært endringer i regelverket de siste årene for energianlegg. Vi vil påpeke noen relevante endringer for solkraftanlegg og vindkraftanlegg som kan være aktuelle ha kunnskap om i arbeidet med den regionale planen.

Solkraftanlegg på land

Solkraftanlegg under 10 MW installert effekt skal behandles av kommunen etter reglene i plan- og bygningsloven. Forskriftsendringen gjelder fra 1.7.2025. Solkraftanlegg over 10 MW installert effekt skal behandles av NVE etter energiloven. For å prioritere ressursene best mulig og gi aktørene forutsigbare rammer, [innførte NVE i oktober 2023 kriterier for prioritering av solkraftsaker](#).

Vindkraftanlegg på land

Fra 1.7.2023 er det krav om områdereguleringsplan etter pbl. for vindkraftanlegg. Vindkraftanlegg skal over behandles etter energiloven. NVE kan ikke gi konsesjon til vindkraftanlegg på land før kommunen har avklart tiltaket etter plan- og bygningsloven. Se mer informasjon på regjeringens nettside om Fagtema i planlegging: [Vindkraft - planlegging av vindkraft etter plan- og bygningsloven - regjeringen.no](#).

KDD og ED laget en veileder som viser hvordan plan- og konsesjonsprosessene kan gjennomføres og samordnes, og hvordan kommuner, tiltakshavere, NVE og andre aktører kan bidra til effektive og gode prosesser for avklaring av vindkraftutbygging på land. Veilederen omtaler også kravene til utredning og medvirkning, og kravene til konsultasjoner med reindriften og øvrige samiske interesser. [Veilederen kan leses på Regjeringens nettsider](#).

Vannkraftanlegg

En av NVEs forvaltningsmessige oppgaver er å ha oversikt både over eksisterende kraftverk og potensial for nye prosjekter. På vår nettside er det data om utbygd og omsøkt vannkraft, samt informasjon om konsesjonsprosessen, se [Konsesjonsbehandling av vannkraft - NVE](#). Saksbehandlingen vil avhenge av tiltakets størrelse og hvilket lovverk søknaden skal behandles etter.

For konsesjonspliktige vannkraftanlegg inntil 1 MW er det i hovedsak kommunen som behandler søknadene og fatter vedtak. Mer informasjon finnes på vår nettside [Behandlingsprosess for nye vannkraftanlegg og O/U-prosjekter - NVE](#).

Nettilknytning

Det er nødvendig å få tildelt nettkapasitet for å kunne tilknytte kraftverk til nettet. NVE anbefaler at tiltakshaver tidlig kontakter områdekonsesjonær (det lokale nettselskapet) for å be om nettilknytning. Områdekonsesjonær har ansvar for å avklare tilknytningen med nettselskaper for regional- og transmisjonsnettet. Dersom kraftverk utløser behov for forsterkninger i regional- eller transmisjonsnett (spenning 132 kV til 420 kV), krever slike forsterkninger konsesjonsbehandling av NVE. For mer informasjon viser vi til NVEs hjemmesider - [Til deg som vil søke om konsesjon for nettanlegg - NVE](#)

Elektrifisering og behov for større ladestasjoner

Hvis regionale eller kommunale planer legger til rette for større ladestasjoner for farkoster (anleggsmaskiner, vogntog, biler, båter etc.) bør tilgang på kraft avklares med netteier i området.

Energieffektivisering

Det ble i 2023 lagt fram en [Handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi - regjeringen.no](#). Kommunenes rolle blir framhevet i handlingsplanen.

Kommunen har en sentral rolle i arbeidet for mer energieffektivitet og mer fleksibel energibruk gjennom rollen som planmyndighet, innkjøper, byggherre, tilrettelegger og koordinator. Valg som gjøres i arealplanleggingen vil legge grunnlaget for energibruk frem i tid.

Regjeringen er opptatt av at kommunene fortsetter å redusere egen energibruk gjennom energisparing og lønnsomme langsiktige effektiviseringstiltak, og lanserte i 2022 en egen støtteordning rettet mot utvalgte kommunale bygg. Ordningen administreres av Husbanken og omfatter tiltak som etterisolering av yttervegg og tak, bergvarmepumpe og utskiftning av vinduer. For info om tilskuddsordninger se [Nasjonale tilskuddsordninger - regjeringen.no](#) og "klima og klimatilpasning".

NVE har i 2023 fått en ny rolle for å koordinere arbeidet med energieffektivisering nasjonalt, jf. [Handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi](#). Regjeringen vil opprette et eget kompetanseforum for utveksling av erfaring om energieffektivisering, kunnskap og informasjon mellom kommuner. NVE er i dialog med Kommunenes sentralforbund og Norsk kommunalteknisk forening for å finne målgrupper for arbeidet og kanaler for informasjonsutveksling.

Energiregnskap

NVE utvikler et kommunefordelt energiregnskap fordelt på næring. For mer informasjon, se [Energibruk - NVE](#).

Energikartlegging

Forskrift med krav om energikartlegging for aktører med stort energiforbruk trådte i kraft 1.10.2024. [Forskrift om energikartlegging \(energikartleggingsforskriften\) - Lovdata](#).

Energikartlegginger gir oversikt over energibruken og mulige lønnsomme energieffektiviseringstiltak. Kravet om å pålegge energikartlegging for foretak fastsettes med et innslagspunkt på 2,5 GWh årlig gjennomsnittlig energibruk, og første energikartlegging skal gjennomføres innen 1.10.2026. For mer informasjon om hva energikartlegging skal inneholde, rapportering etc se [Energikartlegging i store foretak - NVE](#).

Krav til kost-nytteanalyser for overskuddsvarme

Fra 1.4.2025 må de som planlegger å bygge nye energianlegg, industrianlegg, fjernvarmeanlegg og datasenter over en viss størrelse gjennomføre en kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme. For mer informasjon, se NVEs nettside [Kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme - NVE](#)

Rekkefølgekrav i plan for å utnytte overskuddsvarme

For at det skal være praktisk mulig å utnytte overskuddsvarme fra kraftkrevende næring og industri, er det viktig å sette av tilstrekkelig areal til den infrastrukturen som trengs for å kunne utnytte overskuddsvarme. Kommunen kan i planarbeid vurdere å fastsette rekkefølgekrav om tilrettelegging av infrastruktur for deling av overskuddsvarme. Ved at infrastrukturen etableres tidlig, vil fremtidige virksomheter kunne koble seg på og benytte seg av overskuddsvarmen på et senere tidspunkt.

NVEs uttalelse - Natur

I [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027](#) er det påpekt at det er viktig å sikre god balanse mellom mer fornybar energi og miljøhensyn. Å legge til rette for fornybar kraftproduksjon og samtidig ta vare på naturgrunnlaget, vil medføre potensielle målkonflikter.

Miljødirektoratet hadde 3.7.2025 et webinar om utbygging av sol- og vindkraft som kan være nyttig grunnlagsmateriale: [Planlegging for fornybar energi som tar hensyn til natur og klima - miljødirektoratet.no](#)

Den regionale planen omtaler såkalte «grå arealer». Regjeringen lanserte 21.5.2025 en definisjon på hva som er grå areal [Grå arealer - regjeringen.no](#) – se fagtema Grå arealer. Det er viktig å være oppmerksom på at grå arealer også kan være areal som er egnet for naturrestaurering.

NVEs uttalelse - klima

Planen skal bidra til å redusere utslipp av klimagasser gjennom en helhetlig tilnærming som ser energiproduksjon, industri, transport og arealbruk i sammenheng. Økt elektrifisering av samfunnet og karbonfangst kan være en del av løsningen. Samtidig må vi ta vare på naturens evne til å ta opp og lagre karbon, slik som i skog og myr.

Økosystem som eks. flomskog, myrer og våtmarker kan ha en flomdempende funksjon som bør bevares i størst mulig grad. Vi skriver ikke mer om dette i denne omgang siden klimatilpasning ikke er en del av planen.

NVEs rolle og videre involvering i planarbeidet

NVEs rolle i regional planlegging er i hovedsak knyttet til arealbruk, og rammene for våre forvaltningsoppgaver går frem av veileder [2/2017 - Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging](#).

Vi håper at vår uttalelse kan bidra til et bedre kunnskapsgrunnlag og at det gir nyttig informasjon om konsesjonsbehandling etter vannressursloven og energiloven. Hvis det er spørsmål til vår uttalelse eller til våre saksområder, så ta gjerne kontakt med oss.

Lykke til med et viktig planarbeid.

Med hilsen

Øyvind Leirset
Seksjonssjef

Søren Elkjær Kristensen
Senioringeniør

Dokumentet blir sendt uten underskrift. Det er godkjent etter interne rutiner.

Mottakere:

INNLANDET FYLKESKOMMUNE

Kopimottakere:

STATSFORVALTEREN I INNLANDET

Kongsvingerregionen Interkommunalt Politisk Råd (KIPR),

Deres ref

Saksbehandler
HPMArkiv
2025/481-5Dato
29/10/2025

Nye Veiers svar til høring av Planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi.

Nye Veier AS («Nye Veier») viser til brev datert 19.09.2025 vedrørende høring om Planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi, med høringsfrist 01.11.2025.

Nye Veier uttaler seg som interessent i saken og skal ivareta statens sektorpolitiske mål om høyest mulig samfunnsøkonomisk lønnsomhet i de veiprosjektene selskapet er gitt ansvar for. Selskapet takker for muligheten til å gi innspill, men har ingen merknader til denne høringen.

Med vennlig hilsen
Nye Veier AS

Henrik Møller
Rådgiver forvaltning

Dokumentet er signert elektronisk.

Kopi til:
STATENS VEGVESEN
Nye Veier v/Thomas Kaaløy Jensen

Fra: Tor Rønning <toramundronning@hotmail.com>

Sendt: torsdag 30. oktober 2025 18:48

Til: Regionrådet for Kongsvingerregionen <kongsvingerregionen@innlandetfylke.no>

Emne: Regional arealstrategi for næring og energi 2026-2050

Denne eposten er sendt fra en person utenfor organisasjonen. Ikke klikk på lenker eller åpne vedlegg før du er sikker på hvem avsender er og at innholdet er trygt.

Naturmangfold og naturverdier blir nevnt her. Når det gjelder vindturbiner er det ikke rent lite dokumentasjon som foreligger og som viser hvor uheldig dette er for naturen. DETTE MÅ IKKES GLEMMES.

Dyrevelferd. Vindturbiner må være et dyreplageri av dimensjoner. Sterk ubehagelig lyd døgnet rundt, blinkende sterkt lys som forstyrrer nattesøvnen til alle dyr som befinner seg i nærheten. Dyr har også rett på god søvn. Ikke lite insekter heller som møter døden i propellene. Fuglene likeså. Iskast fra vingene som treffer dyr og forårsaker smerte og død.

Dette er et tema som ikke har vært særlig omtalt i vindturbin debatten. Her vet vi lite om konsekvensene for våre ville dyr.

Urørt natur skal brukes til rekreasjon for mennesker, ro og stillhet, ikke et industrialisert område som forårsaker leven og uro. Dyr skal være trygge i sine omgivelser.

Flere dyrevernorganisasjoner bør komme på banen her. Ut ifra dette må ikke vindturbiner bli bygget i urørt natur, villmark.

Det jeg har forstått fra Statskraft, er at vi har nok strøm i vårt område. Vi har da god tid til å utrede kjernekraft. Gir ikke fotavtrykk i naturen.

Austmarka 30/10-25.

For Rønningen hytteutleie.

Tor Amund Rønning.

Høringsinnspill – Planprogram for regional arealstrategi for næring og energi

Stange kommune ønsker å benytte muligheten til å gi innspill til planprogrammet for regional arealstrategi for næring og energi i Kongsvingerregionen. Stange kommune ser positivt på det regionale samarbeidet og ønsker å fremheve to sentrale forhold som må ivaretas i det videre planarbeidet:

1. Helhetlig jernbaneløsning – Godspakke Innlandet

Stange kommune vil understreke behovet for en samordnet og helhetlig jernbanestrategi i Innlandet, der Kongsvingerregionen spiller en aktiv rolle og er vertskap for Grensebanen mot Sverige. Dette tatt i betraktning den betydningen tidligere Godspakke Innlandet vil ha for eksportrettet næringsliv i store deler av landet.

Godspakke Innlandet omfatter:

- **Jernbanetilsvinger mellom Hamar, Elverum og Kongsvinger** Disse er avgjørende for effektiv godstransport og for å styrke forbindelsen mellom Østlandet og Sverige.
- **Elektrifisering av Grundsetbanen(Hamar – Elverum) og Solørbanen** Dette er viktige klimatiltak som vil redusere utslipp fra tungtransport og styrke jernbanens konkurransekraft.

Vi ber om at disse tiltakene gis tydelig prioritet i arealstrategien, og at det legges til rette for samordnet arealbruk og infrastrukturutvikling langs disse korridorene.

2. Kritisk rolle i kraftforsyning og transmisjonsnett

Mjøsringen har en kritisk rolle i framføringen av elektrisk kraft i Innlandet. Oppgraderingen av transmisjonsnettet på begge sider av Mjøsa er avgjørende for tilgang på og distribusjon av elektrisk kraft. Stange kommune har en sentral rolle i framføringen av elektrisk kraft i Innlandet, og dette må reflekteres i planprogrammet. Det påpekes spesielt:

- **Transmisjonsnettet gjennom Hamarregionen** Store deler av kraften som skal forsyne Kongsvingerregionen går gjennom transformatorstasjoner og linjenett i Stange og Hamar.
- **Koordinert arealbruk** Utbygging av næringsarealer og energiinfrastruktur må skje i samspill med kapasiteten i transmisjonsnettet. Dette krever tett dialog med nettselskaper og regionale aktører.
- **Stanges rolle som vertskommune for kritisk infrastruktur** Kommunen har allerede betydelige arealer avsatt til energiformål gjennom linjeframføring. Det må sikres at videre utbygging skjer på en måte som ivaretar både lokal belastning og regional nytte.

Avslutning

Stange kommune ser frem til videre samarbeid i utviklingen av arealstrategien, og ber om at våre innspill tas med i det videre arbeidet. Vi står gjerne til disposisjon for dialog og konkretisering av forslagene.

Fra: Randi Sira <randi.sira@vegvesen.no>

Sendt: fredag 7. november 2025 09:53

Til: Regionrådet for Kongsvingerregionen <kongsvingerregionen@innlandetfylke.no>

Emne: 25/260721-1 - Høringsbrev -Planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi - Kongsvinger kommune

Vi viser til mottatt planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi for Kongsvingerregionen.

Vårt viktigste innspill til en plan for strategi for næringsarealer er å følge ABC-prinsippet, det vil si «rett virksomhet på rett sted». ABC-prinsippet handler om å legge til rette for optimal lokalisering av virksomheter ut i fra målsettinger om å minimere transportbehovet og øke tilgjengeligheten med andre transportformer enn bil. Planer etter ABC-prinsippet vil gi forutsigbarhet for næringsutviklere og gode vilkår for trafikkavvikling. Virksomheter med mange arbeidsplasser legges i mer sentrale strøk og virksomheter som har færre arbeidsplasser og større behov for nærhet til hovedvegsystemet legges der.

Vi anbefaler også å bygge videre på eksisterende næringsområder, for eksempel Slomarka.

Når det gjelder energianlegg med sol og vind, vil jo hensyn til naturverdier, landbruk og kulturlandskap være viktig. Hensynet til veg og infrastruktur vil dreie seg om transport i anleggsfasen, men for solanlegg er det viktig å unngå blendingsfare for trafikanter.

Vi beklager at vi ikke har hatt kapasitet til å svare innen fristen.

Med hilsen

Randi Sira

Statens vegvesen, Transport og samfunn

Transport øst, Transportforvaltning øst 1

Besøksadresse: Industrigata 1, Lillehammer

Mobil: +47 45499468 **epost:** randi.sira@vegvesen.no

www.vegvesen.no **epost:** firmapost@vegvesen.no

KONGSVINGERREGIONEN INTERKOMMUNALT
POLITISK RÅD
Strandvegen 2
2212 KONGSVINGER

Saksbehandler, innvalgstelefon
Solveig Hansen, 62 55 11 36

Uttalelse - høring - regional arealstrategi for næring og energi -

Kongsvingerregionen

Vi viser til oversendelse av høring av planprogram for regional arealstrategi for næring og energi for Kongsvingerregionen, mottatt 19 september 2025. Vi viser også til orientering og dialog om strategien på regionalt planforum den 15 oktober.

Generelt

Statsforvalteren mener det er positivt at Kongsvingerregionen tar initiativ til å utarbeide en arealstrategi for energi og næring. Planprogrammet som nå er på høring er innledende fase i dette arbeidet, men også en del av en helhetlig strategisk tenkning i Kongsvinger-regionen med næringsstrategi vedtatt i 2017 og energistrategi vedtatt i 2025. Planprogrammet for ny arealstrategi energi og næring forstås også som en revidering av eksisterende arealstrategi for næring.

I våre uttalelser til regional energistrategi for Kongsvingerregionen -2025- 2028 av hhv 21.05.25 og 12.05.25 gir vi også noen innspill som kan være relevante inn i dette planprogrammet. Vi viser til disse uttalelsene i sin helhet.

Planprogrammet beskriver at formålet med strategien er at den skal fungere som et felles styringsverktøy for kommunenes arealpolitikk, og legge føringer for langsiktig planlegging av næringsetableringer og fornybar energi. Formålet med strategien beskrives å være å sikre en helhetlig og forutsigbar arealforvaltning som balanserer hensynet til naturverdier, samfunnsutvikling og næringsbehov.

Planprogrammet gir på denne måten godt innblikk i hva som er formålet med strategien og hvilken virkning den forventes å få.

Planprogrammet har også god sammenheng til nasjonale – og regionale føringer som er relevante for strategien. Planprogrammet fremstår som et godt grunnlag for det videre arbeidet.

Et planprogram skal ta stilling til planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Vårt videre innspill til planprogrammet tar derfor utgangspunkt i disse forventningene.

Planprosess med frister og deltakere

Kapittelet «Planprosessen» gjør greie for både organisering av arbeidet og tilhørende forankring på en god måte. Det samme gjelder beskrivelsen av faser i strategiarbeidet. Vi mener dette til sammen legger

E-postadresse:
sfinpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 987
2604 Lillehammer

Besøksadresse:
Gudbrandsdalsvegen 186,
Lillehammer
Parkgata 36, Hamar

Telefon: 61 26 60 00
www.statsforvalteren.no/in
Org.nr. 974 761 645

et godt grunnlag for at arbeidet vil ha nødvendig fremdrift, ivareta relevant kompetanse og legge grunnlag for nødvendige beslutninger underveis.

Opplegg for medvirkning

Planprogrammet inneholder et eget kapittel som beskriver opplegget for medvirkning. Det beskriver også viktigheten av god medvirkning dersom formålet med strategien skal oppnås.

Planprogrammet inneholder en skjematisk og tidfestet oversikt over faser i medvirkningsopplegget og hvilke lokale og regionale aktører som er kartlagt å ha input til kunnskapsgrunnlaget og kunnskap om relevante lokale forhold. Denne oversikten fremstår helhetlig og nyansert.

Vi anbefaler at opplegget for medvirkning suppleres med de lovbestemte kommunale råd. I tillegg anbefaler vi at det gjennomføres barnetråkkregistreringer eller annen form for medvirkning med barn og unge i kommunene.

I øvrige deler av planprogrammet beskrives også viktigheten av å involvere den enkelte kommune underveis i prosessen. Vi mener dette er et godt grep som vil fremme formålet med strategien.

Strategien lener seg tungt på arbeidet med regionale føringer for sol og vind, som Innlandet fylkeskommune er i ferd med å utarbeide. Denne vil trolig legge en del føringer og bistå kommunene i arbeidet med å sile og prioritere arealer som kan være aktuelle for produksjon av fornybar energi. Slutføringen av dette arbeidet ligger et stykke frem i tid. Det er derfor viktig at Kongsvinger-regionen på et så tidlig stadium som mulig enes om hvilke hovedretninger regionen ønsker å følge opp. I den regionale strategien for Kongsvinger-regionen er det derfor viktig at deres strategi legger føringer for hvordan kommunene ønsker å jobbe strategisk med de ulike temaene.

I de statlige planretningslinjene oppfordres kommunene til å vurdere behovet for produksjon av fornybar energi, og jobbe for å identifisere arealer egnet for formålet. De regionale føringene vil bistå i dette arbeidet når de foreligger, og gi føringer for hvordan arealer skal prioriteres. Men igjen vil vi oppfordre regionen til å være i forkant, og allerede nå vurdere strategi og felles fremgangsmåte for hvordan et slikt arbeid best kan organiseres. Hvis regionen ønsker en bred medvirkning, og å få innspill fra grunneiere til areal som ønskes vurdert til formålet, bør det allerede nå jobbes med en felles strategi for hvordan et slikt arbeid kan organiseres og koordineres over kommunegrensene.

Behovet for utredninger

De nye statlige planretningslinjene for klima og energi som trådte i kraft 21. desember 2024 fremhever kommunens rolle i å tilrettelegge for produksjon av fornybar energi og kommunens rolle i å bidra til økt sirkulærøkonomi. Arealplanlegging er sentrale elementer for å nå begge disse målsettingene, og vi forventer at de statlige planretningslinjene legges som sentral føring for det videre arbeidet med strategien.

Solkraft er et aktuelt tema i Kongsvingerregionen, og det er allerede innmeldt en rekke solkraftverk i NVEs konsesjonsportefølje. Disse må følges opp av kommunene, uavhengig av status for de regionale føringene for sol og vind. Etter lovendringer vedtatt sommeren 2025 kan kommunen også forvente at det kommer inn private initiativer til anlegg som ikke er konsesjonspliktige, og som skal behandles etter plan- og bygningsloven. Det er derfor viktig at regionen så tidlig som mulig kartlegger og klargjør hvilke kompetansebehov som anses nødvendig for å imøtekomme denne utviklingen, og kanskje også enes om sentrale prinsipper på hvordan slike saker skal vurderes og saksbehandles. Dette er et nytt fagfelt for kommunene, og en slik tidlig samordning kan bidra til lik praksis og likebehandling av denne typer saker i alle kommunene i regionen.

Vi støtter strategiens målsetting om å gjennomføre en kartlegging av grå arealer, som et utgangspunkt for videre vurdering av arealer som kan være aktuelle for energiproduksjon. Den 21 mai i år la regjeringen frem endelig definisjon av hva som er å anse som grå arealer. Denne er som følger:

«Arealer som allerede er tatt i bruk, eller sterkt påvirket av menneskelig bygge- og anleggsaktivitet,

herunder alle typer bebyggelse, konstruksjoner og permanent opparbeidet overflate samt tilhørende arealer» Vi anbefaler at denne benyttes i det videre arbeidet:

Det er liten etterspørsel etter energiproduksjon på små arealer, som grå arealer gjerne er. Dette kan endre seg, og det er derfor viktig at regionen har en god oversikt over arealer som er tilgjengelige, og har en strategi for hvordan arealene ønskes utnyttet.

Næring

Som nevnt innledningsvis er sirkulærøkonomi løftet frem som et sentralt element i de nye statlige planretningslinjer for klima og energi, og kommunens ansvar for å legge til rette for sirkulær økonomi er fremhevet. Vi viser spesifikt til punkt i, j og k i planretningslinjenes kap. 4.3. Vi mener dette bør innarbeides som sentrale føringer i det videre strategiarbeidet, og at sirkulærøkonomi blir en overgripende målsetting i hvordan regionen ønsker å arbeide med næringsutvikling og arealdisponeringene til næringsformål.

De statlige planretningslinjene gir også klare føringer for kommunens ansvar for å begrense nedbygging av natur og karbonrike arealer. I praksis betyr dette at kommunene ikke skal ta i bruk mer arealer enn det som er nødvendig. Norkart har nylig gjennomført en kartlegging av arealreserven for arealer avsatt til næringsformål. For Innlandet viser denne kartleggingen at det pr i dag er ca 36 km² næringsareal som er avsatt, men ikke utnyttet. Det foreligger ikke tall for enkeltkommuner eller regioner, men kartleggingen gir et bilde av at alle kommuner bør se nøye på egen arealdisponering, og vurdere om planreserve bør tas ut før det eventuelt åpnes for nye arealer. Vi oppfordrer regionen til å gjennomføre en egen kartlegging av planreserven for næringsarealer, som en del av kunnskapsgrunnlaget i strategiarbeidet.

Biologisk mangfold

I planprogrammet vises det til aktuelle utredningsbehov for kunnskapsgrunnlag, som ikke dekkes av de regionale føringene for sol og vind. Eksempel på tema er vurdering av områder av særlig lokal betydning som verdifulle friluftsområder og kulturmiljø. Statsforvalteren mener at biologisk mangfold også bør innlemmes i denne listen over kunnskapsgrunnlag som er nødvendig.

Biologisk mangfold var ikke tema i strategien for «klima og miljø» i Kongsvinger-regionen. Det ble vist til at det skulle være en prosess med biologisk mangfold og grå arealer i arbeidet med regional arealstrategi for energi og næring. Vi ser at grå arealer er fulgt opp i planprogrammet, men kan ikke se at biologisk mangfold er omtalt.

Vi forutsetter at tilgjengelig kunnskap om biologisk mangfold legges som grunn for videre arbeid med strategien. Vi anbefaler også at biologisk mangfold og naturkvaliteter også innlemmes i kartlegging av kunnskapsgrunnlag som ikke dekkes av de regionale føringene. Dette vil i praksis si lokale og særegne naturkvaliteter som ikke fanges opp av de regionale prioriteringene i de regionale føringene for sol og vind.

Samfunnssikkerhet og beredskap

I all arealplanlegging etter plan- og bygningsloven skal samfunnssikkerhets- og beredskapsmessige hensyn ivaretas gjennom risiko- og sårbarhetsanalyser om del av planprosessene. Det er derfor svært positivt at det under avsnittet om forsvar, sikkerhet og beredskap er lagt vekt på Forsvarets interesser i arealplanlegging. Dette er viktig som ledd i utviklingen av totalforsvaret i Innlandet.

Vi vil peke på at det er viktig å ivareta NATOs «Seven baseline requirements» som er syv grunnleggende forventninger til nasjonal motstandsdyktighet som dekker kritiske samfunnsfunksjoner. De omfatter sikring av kontinuitet i nasjonale styringssystemer, robust energiforsyning, evne til å håndtere ukontrollert menneskeforflytning, robust mat- og vannforsyning, evne til å håndtere masseskader, robuste kommunikasjonssystemer og robuste transportsystemer.

Folkehelse

Det er positivt at planprogrammet anerkjenner betydningen av naturområder for folkehelsen og livskvalitet. Planprogrammet viser til helsegevinster som redusert stress, bedre mental helse og økt fysisk

aktivitet. Det er bra at det pekes på behovet for å unngå støy og visuell forurensning ved plassering av energiinfrastruktur. Planprogrammet nevner også at hensynet til barn og unges interesser skal særskilt ivaretas, dette er viktig og riktig.

Vi anbefaler i tillegg planprogrammet og kunnskapsgrunnlaget utfylles med en folkehelsevurdering, i tråd med folkehelseloven § 4 og plan- og bygningsloven § 3-1, herunder også en vurdering av barn og unges interesser. Det bør også fremgå hvordan helsefremmende og forebyggende hensyn vil bli integrert i vurderingen av nye nærings- og energiarealer, og hvordan eventuelle inngrep i natur og friluftsområder vil påvirke barn og unge.

Vi ønsker lykke til med det videre strategiarbeidet.

Med hilsen

Anne Kathrine Fossum (e.f.)
kommunal- og samordningsdirektør

Solveig Hansen
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)	Postboks 5091 Majorstua	0301	OSLO
INNLANDET FYLKESKOMMUNE	Postboks 4404 Bedriftssenteret	2325	HAMAR
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
STATENS VEGVESEN	Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER

Kongsvingerregionen Interkommunalt Politisk Råd (KIPR)
v/ Anne H. Huse

29.10.2025

Opprettet av: Terje Øverby

Kongsvinger, 31.10.2025

Regional arealstrategi for næring og energi 2026 – 2050 Kongsvingerregionen. Høringsinnspill

Vi viser til forslag til planprogram regional arealstrategi for næring og energi 2026-2050 som ble vedtatt sendt på høring av Kongsvingerregionen Interkommunalt Politisk Råd (KIPR).

Sweco Norge AS har som mål å forme fremtidens bærekraftige byer og samfunn. Sweco har lokal tilstedeværelse med kontor på Kongsvinger som del av Sweco Region Innlandet.

Vi ønsker å bidra med høringsinnspill til planprogrammet, da vi ser denne planen som et positivt initiativ for å videreutvikle arealer for næring og energi i regionen som senere vil bli konkretisert og formalisert gjennom vedtatte arealplaner (kommuneplanens arealdel/reguleringsplaner).

Kunnskapsgrunnlaget - teknologi

Det er en forholdsvis lang periode for den regionale arealstrategien, totalt 24 år (2026-2050). Det er flere forhold som taler for en såpass lang strategiperiode, da det vil ta tid å realisere prosjekter. Vi vil påpeke at det er stort fokus på fornybar energi og utviklingen av ny teknologi går raskt, både innen energiproduksjon og distribusjonsnett.

Som del av kunnskapsgrunnlaget foreslår vi en kortfattet state of the art av relevante teknologier for energiproduksjon og/eller energidistribusjon. Det bør også gjennomføres en vurdering av egnethet sett opp mot strategiens målsetninger, og med konklusjon om hva som er vurdert aktuelt. Hensikten med å innta dette i kunnskapsgrunnlaget er hovedsakelig å dokumentere hvilke vurderinger og valg som er gjort i strategiarbeidet, både nå og ved senere revisjoner.

Vi vil også foreslå at det i arbeidet vurderes løsninger og arealbehov for forbedret utnyttelse av distribusjonsnett i regionen, som f.eks energilagring og effektutjevning. Det bør også vurderes tiltak for å redusere belastning på distribusjonsnett både for eksisterende og fremtidig bebyggelse, f.eks nær- og fjernvarme. Det er usikkert om dette alene vil gi ønsket effektkapasitet, men dette kan bidra til å redusere omfang av etablering av nye kilder. Slike tiltak bør derfor ikke utelukkes i tidlig fase.

Videre bør det legges opp til revisjon av strategien gjennom strategiperioden, sett opp mot den raske teknologiutviklingen.

Synergipotensial ved samlokalisering av industri

I høringsutgaven til de regionale føringene for vind og solkraft er det angitt at «Føringene skal drøfte energiproduksjon i form av sol- og vindkraft opp mot andre arealformål, og peke ut områder der hensyn til fornybar kraftproduksjon kan veie tyngre enn andre nasjonale og regionale hensyn.». Slik vi forstår føringene, er hovedfokus rettet mot etablering av nye anlegg for sol- og vindkraft i Innlandet.

I arbeidet med regional arealstrategi bør det også søkes å identifisere arealer som er egnet for samlokalisering av eksisterende og fremtidig industri, og hvor det er mulig å realisere synergipotensial mellom virksomhetene. Ved samlokalisering vil det kunne etableres sirkulære energi- og ressursstrømmer på tvers av virksomheter, for eksempel ved at det dras nytte av spillvarme mellom virksomheter og stordriftsfordeler med felles biobaserte energisentraller. Dette vil friggi eksisterende eller redusere fremtidig effekt- og energibehov til eksempelvis varmeproduksjon. I tillegg kan samlokalisering muliggjøre felles løsninger for energilagring og effektutjevning, ladeinfrastruktur mm. Realisering av arealer med sirkulære energi- og ressursstrømmer og/eller felles løsninger forutsetter samarbeid mellom virksomheter, infrastructureiere og det offentlige.

Med vennlig hilsen

Asgeir Kvam
Regionleder Sweco Innlandet

Terje Øverby

Digitalt underskrift av Terje Øverby
ID: 22462
Kontrolleres hos Sweco AS, Oslo
Nærings- og konsumtsikkerhet
22.04.2023 10:27:18 UTC+02:00

Terje Øverby
Kontorleder Sweco Kongsvinger

Kongsvingerregionen

kongsvingerregionen@innlandetfylke.no

Høringsinnspill til «Forslag til planprogram - Regional arealstrategi for næring og energi 2026-2050»

Vi viser til deres invitasjon til å komme med innspill til forslaget om *planprogram for Regional arealstrategi for næring og energi 2026-2050* og oversender herved våre synspunkter.

Vi har merket oss at Kongsvingerregionens arealstrategi for næring og energi skal legge føringer for langsiktig planlegging av næringsetableringer og fornybar energi for perioden 2026-2050, og at den vil støtte seg på Innlandet fylkeskommunes kunnskapsgrunnlag med tittel «*Regionale føringer for sol- og vindkraft i Innlandet*».

Overordnede synspunkter

I forordet i forslaget til planprogram (s. 3) er det notert følgende (vår utheving): «*Kongsvingerregionen vil støtte seg på og hente kunnskap fra Innlandet fylkeskommunes kunnskapsgrunnlag for «Regionale føringer for sol og vindkraft», som er et verktøy kommuner kan bruke i prioritering av arealer til fornybar produksjon. Føringene peker på områder hvor hensyn til kraftproduksjon fra sol- og/eller vindkraft veier tyngre enn hensyn til motstridende interesser. Det omfattende arbeidet er initiert av Innlandet fylkeskommune, i samarbeid med Statsforvalter, hvor ekstern og lokal kunnskap er innhentet gjennom medvirkningsprosesser. THEMA Consulting, som har et ledende fagmiljø knyttet til problemstillinger for utvikling av kraftsektoren og omleggingen til et bærekraftig samfunn, har støttet utarbeidelsen av de regionale føringene. ... Kongsvingerregionen forutsetter i fremdriftsplanen i planprogrammet at kunnskapsgrunnlaget vedtas i fylkestinget i februar 2026.*»

Våre kommentarer:

Vi mener at Kongsvingerregionens planprogram i for stor grad fokuserer på og henviser til føringer i Innlandet fylkeskommunes «*Regionale føringer for sol- og vindkraft i Innlandet*» - som enda ikke er vedtatt. «*Regionale føringer for sol- og vindkraft i Innlandet*» ble sendt ut på høring i midten av oktober 2025 og har høringsfrist 1. februar 2026. I henhold til Innlandet fylkeskommune er det planlagt at fylkestinget skal ta stilling til saken i april 2026.

I høringsutgaven av «*Regionale føringer for sol- og vindkraft i Innlandet*» (s. 7) er det notert følgende: «*Premisset for de regionale føringene er at kraftproduksjon har vesentlig samfunnsnytte, og at det, i tråd med Miljøforvaltningens innsigelsespraksis, skal være høyere terskel for å fremme innsigelser for slike tiltak.*»

Våre kommentarer:

Det er ikke utenkelig at «*Regionale føringer for sol- og vindkraft i Innlandet*» vil kunne medføre store negative konsekvenser for områder som er utpekt som aktuelle for utbygging av storskala sol- og/eller

vindkraft. Dette kan inntreffe allerede før det bygges sol- eller vindkraft i områdene - eller selv om det aldri noensinne vil bli bygget sol- og/eller vindkraft i områdene. Selve «kartmarkeringene» som viser at områdene er aktuelle for sol- og/eller vindkraftindustri kan være nok til at områdene blir mindre attraktive å bosette seg i samt at eiendomsverdier synker. Det er viktig å erkjenne at dette vil kunne påvirke utvikling av lokalsamfunn i Kongsvingerregionen negativt.

Videre er det godt kjent at industrielle sol- og vindkraftanlegg er beheftet med store og alvorlige interessekonflikter, og at det gir ustabil og ikke planleggbare elektrisk kraft som medfører betydelige utfordringer og kostnader. Vi ønsker at Kongsvingerregionen i større grad fokuserer på alternative løsninger for energiproduksjon og at dette gjenspeiles i arealstrategien for næring og energi 2026-2050.

Spesifikke synspunkter

I innledningen i forslaget til planprogram (s. 4-5) er det notert følgende (vår utheving): «*Kongsvingerregionens ambisjon er å drive en bærekraftig arealforvaltning som både ivaretar natur- og miljøverdiene, og legger til rette for fremtidsrettet næringsutvikling i kommunene. ... Regionen skal søke å forene ønsket om å bevare natur- og miljøverdiene med behovet for bruk og utbygging av fornybar energi til beste for den enkelte og samfunnet. Dette krever en helhetlig planlegging hvor det skal tas mange hensyn og langsiktige valg bl.a. i forhold til samfunnsøkonomisk ressursutnyttelse, miljø, vernebehov, trygghet, fornybar energi, helse og regional utvikling. ... Egnede områder er områder der hensyn til kraftproduksjon er vurdert til å veie tyngre enn motstridende samfunns- og miljøinteresser.*»

Våre kommentarer:

I innledningen er det mange fine ord, og ingen kan være uenige i at det er en flott ambisjon å drive en bærekraftig energiforvaltning som både ivaretar natur- og miljøverdiene. Vi stiller oss imidlertid spørsmålet: Hvem sin interesse veier tyngst når konsekvensene skal vurderes og oppsummeres og når konklusjonen om området er egnet skal tas? Historien har vist at staten og energibransjen har «overkjørt» både lokalsamfunnets interesser og kultur- og miljøinteresser generelt i sin streben etter «fornybar» energi.

Vi har bevisst satt ordet «fornybar» i anførselstegn. Sol- og vindkraft må sees i et videre perspektiv. Vi mener at det for disse energikildene må utarbeides detaljerte klimagassberegninger som inkluderer endret arealbruk og hele livsløpet til sol- og vindkraftanleggene. Beregningene må også vise klimaregnskapet basert på norsk strøm-/kraftmiks (relevante utslippsfaktorer). Først når alle sentrale parametere løftes inn i klimaregnskapet, vil konsekvensene av å bygge storskala sol- og vindkraft i Norge tydeliggjøres.

Under avsnittet «Kulturmiljø og kulturlandskap» (s. 9) er det notert følgende (vår utheving): «*Innlandet fylkeskommunes «Regionale føringer for sol og vindkraft» skal definere kriterier og føringer for områder som egner seg og ikke egner seg til kraftproduksjon basert på hensyn til kulturarv på overordnet nivå. Lokale forhold må utredes i Kongsvingerregionen. Endelig vedtatte føringer fra fylkeskommunen blir del av revideringen i 2026.*»

Vår kommentar:

Med bakgrunn i tidligere kommentarer ønsker vi å presisere at det er bra at setningen «*Lokale forhold må utredes i Kongsvingerregionen*» er inkludert.

Under avsnittet «Befolkning og friluftsliv» (s. 10) er det notert følgende (vår utheving): «*Innlandet fylkeskommunes «Regionale føringer for sol og vindkraft» skal definere kriterier og føringer for områder som egner seg og ikke egner seg til kraftproduksjon. Endelig vedtatte føringer blir del av*

revideringen i 2026. *De regionale føringene omfatter beskrivelse av negativ påvirkning på befolkningen ifm. etablering av vind- og solkraft.»*

Våre kommentarer:

Vi har lest høringsdokumentet «*Regionale føringene for sol- og vindkraft i Innlandet*» samt tilhørende vedlegg og er svært skuffet over Innlandet fylkeskommunes dokumentasjon knyttet til vindkraft og folkehelse. Det er med denne bakgrunn viktig at Kongsvingerregionen selv gjennomgår dette temaet på en grundig måte. Fylkeskommunens dokumentasjon på dette området er ikke tilfredsstillende.

Vi ønsker i denne sammenheng å informere om nedenstående fakta.

Generelt om støy:

I september 2025 ble det informert om at Europaparlamentets PETI-komité enstemmig støtter «petitionen» (0482/2021) angående støy fra vindturbiner. For første gang erkjenner både Europaparlamentet og EU-kommisjonen behovet for bedre regler og mer rettssikre målemetoder for støy fra vindturbiner. Komitéen roste spesielt den høye kvaliteten på «petitionen» og dataene som ble presentert. Petitionen (0482/2021) ble sendt inn i 2021 av: Vent de Raison / Wind met Redelijkheid (Belgia), Bundesinitiative Vernunftkraft (Tyskland), Vent de Colère! Fédération nationale (Frankrike) og Fédération Environnement Durable (Frankrike). Den var også støttet av organisasjoner i andre europeiske land. Det ble påpekt at gjeldende EU-regler ikke spesifikt dekker støy fra vindkraftindustri eller helserisikoen dette utgjør for beboere i nærheten.

Spesifikt om infralyd:

Vi har i tidligere høringsinnspill datert 11. mai 2025 (ang. «*Regional Energistrategi for Kongsvingerregionen*») blant annet oppgitt noen viktige lenker som omhandler infralyd fra vindkraft. I bilag har vi gitt ytterligere tre lenker til artikler av høy kvalitet angående infralyd. Det er viktig at Kongsvingerregionen er informert om den vitenskapelige utviklingen på dette området.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Tysvær saken:

Det er verdt å merke seg at NVE i et brev datert 17.06.2025 til Tysvær Vindpark AS har pålagt Tysvær Vindpark AS å gjennomføre grundige støymålinger - inkludert lavfrekvent støy samt støy i form av rentoner og amplitudemodulasjon. Dette er første gang et vindindustriområde i Norge får så detaljerte krav knyttet til både kildestøy (emisjon) og støyopplevelse hos naboer (immisjon). Saken kan få nasjonale ringvirkninger. Brevet fra NVE til Tysvær Vindpark AS samt mer informasjon kan sees via lenken: [Gjennombrudd i Tysvær: NVE krever omfattende støymålinger ved vindkraftverk.](#)

Kvalitet på drikkevann:

Det statlige tilsynet og direktoratet *Mattilsynet* mener at konsekvensutredninger og miljø-, transport- og anleggsplaner ofte er mangelfulle når det gjelder hensynet til drikkevann. De har derfor bedt den norske *Vitenskapskomiteen for mat og miljø (VKM)* om å identifisere forurensningsfarer der hvor etableringen av vindkraft kan komme i konflikt med drikkevannsressurser. VKM er også bedt om å utarbeide krav til informasjon om og risikovurdering av farene ved etablering av vindkraftverk. Oversikten omfatter bruk av kjemiske stoffer og annen aktuell forurensning som kan utgjøre en risiko for drikkevann gjennom hele vindkraftverkets livsløpsyklus (anlegg, drift, vedlikehold og avvikling).¹

Vi ønsker at dere som skal arbeide videre med arealstrategi for næring og energi i Kongsvingerregionen tar hensyn til ny og oppdatert kunnskap om vindkraftindustriens konsekvenser i videre arbeid.

¹ Risiko for forurensning av drikkevann ved etablering av vindkraftverk - Vitenskapskomiteen for mat og miljø

Avsluttende ord

Avslutningsvis ønsker vi også ved denne høringen å påpeke at det er essensielt at Kongsvingerregionen har respekt for landsbygda i spørsmål angående arealkrevende sol- og vindkraft. Erfaring fra både Norge og Sverige viser at manglende respekt for nærboende ved prosjektering av vindkraftområder medfører store konflikter mellom de som får ulempene og de som får fordelene - ofte er det landsbygda som får ulempene.

Vennlig hilsen

Utgaarden, Kjerret

2224 AUSTMARKA

Hanne Narvestad, Hallvard Narvestad, Ulla Narvestad, Eva Narvestad, Svein- Tore Narvestad, Lars G. Narvestad og Silje G. Narvestad

BILAG – LENKER ANGÅENDE INFRALYD FRA VINDKRAFT

Lenke 1. Dette er en artikkel som er skrevet av professor Ken Mattson og hans kolleger ved Uppsala universitet og som i løpet av kort tid kommer til å publiseres.

[https://content.app-](https://content.app-sources.com/s/688199121598680341/uploads/PDF_Forsking/Pulsating_Infrasound_Wind_Turbines_Ken_Mattsson-0689508.pdf)

[sources.com/s/688199121598680341/uploads/PDF_Forsking/Pulsating_Infrasound_Wind_Turbines_Ken_Mattsson-0689508.pdf](https://content.app-sources.com/s/688199121598680341/uploads/PDF_Forsking/Pulsating_Infrasound_Wind_Turbines_Ken_Mattsson-0689508.pdf)

Et kort sammendrag:

Pulsating Infrasound from Wind Turbines – A Critical Research Gap

Author: Ken Mattsson, Department of Information Technology, Uppsala University, Sweden

Keywords: infrasound, pulsation, Rayleigh waves, brain activity, physiological stress, wind turbines

Abstract

Infrasound generated by modern wind turbines is fundamentally pulsating, markedly different from continuous infrasonic signatures occurring in nature.

Turbines also emit strong ground vibrations in the form of Rayleigh waves, detectable more than 15 km from a wind farm [11]. These vibrations generate infrasound below 10 Hz, independent of airborne acoustic fields.

Field measurements near residences within 1 km of turbines reveal infrasonic levels around 1 Hz between 95–115 dB. When integrated over 1–20 Hz, total energy is about 10 dB higher. The dominant components occur at the blade-passage frequency (BPF, 0.2–0.5 Hz for large onshore turbines; even lower offshore). Such frequencies and amplitudes are only now being properly characterized.

No laboratory study has examined pulsating infrasound. Existing experiments [21], [22] investigated only low-level, continuous signals (87–89 dB, short exposure) — far below real-world levels — and none measured brain activity. With sample sizes of ≈ 30 , their statistical power is inadequate; robust results require ≥ 1000 participants, including migraine-sensitive individuals.

Physiological changes from 95 dB exposure were shown already in 1985 [12], and modern neuroimaging studies report altered cortical and subcortical connectivity at 80–90 dB [13], [49]. Alec N. Salt [41]–[43] demonstrated that the inner ear possesses a sensory pathway responsive to infrasound below audibility, directly linked to the limbic system.

Hence, infrasound affects the brain even when imperceptible. The relevant health pathway is not direct tissue damage (which occurs above ≈ 120 dB) but chronic neurological stress causing sleep disturbance, migraines, tinnitus, and blood-pressure variation [12]. Over time, these may contribute to cardiovascular disease, paralleling effects known from urban low-frequency noise.

A comprehensive study is urgently needed: long-term exposure (≥ 1 month) to pulsating infrasound ≥ 95 dB, continuous monitoring of brain and cardiovascular responses, ≥ 1000 participants, and inclusion of migraine-sensitive subjects. Given the difficulty of producing realistic infrasonic fields in laboratories, controlled residential exposure near operational turbines may be the only viable experimental design.

The claim that "infrasound is inaudible and therefore harmless" neglects evidence that a fraction of the population detects or physiologically responds to these frequencies. The concern is not hearing loss but chronic stress induced by unnatural periodic pulsations.

In summary, pulsed high-intensity infrasound from modern turbines represents an unstudied environmental stressor with potential neurophysiological relevance. Interdisciplinary collaboration among acousticians, neurophysiologists, and clinicians is essential to address this research gap.

References

- [5] S. E. Ambrose, R. W. Rand, and C. M. E. Krogh, "Wind turbine acoustic investigation: Infrasound and low-frequency noise – a case study," *Bull. Sci. Technol. Soc.*, vol. 32, no. 2, pp. 128–141, 2012.
- [11] T. V. Gortsas, T. Triantafyllidis, S. Chrisopoulos, and D. Polyzos, "Numerical modelling of micro-seismic and infrasound noise radiated by a wind turbine," *Soil Dyn. Earthq. Eng.*, vol. 99, pp. 108–123, 2017.
- [12] Å. Danielsson and U. Landström, "Blood pressure changes in man during infrasonic exposure," *Acta Med. Scand.*, vol. 217, no. 5, pp. 531–535, 1985.
- [13] C. G. Forlím, L. Ascone, C. Koch, and S. Kühn, "Resting state network changes induced by experimental inaudible infrasound exposure and associations with self-reported noise sensitivity and annoyance," *Sci. Rep.*, vol. 14, p. 24555, 2024.
- [21] P. P. Majjala et al., "Annoyance, perception, and physiological effects of wind turbine infrasound," *J. Acoust. Soc. Am.*, vol. 149, no. 4, pp. 2238–2248, 2021.
- [22] N. S. Marshall et al., "The health effects of 72 hours of simulated wind turbine infrasound: A double-blind randomized crossover study in noise-sensitive healthy adults," *Environ. Health Perspect.*, vol. 131, no. 3, p. 037012, 2023.
- [41] A. N. Salt and T. E. Hullar, "Responses of the ear to low frequency sounds, infrasound and wind turbines," *Hear. Res.*, vol. 268, no. 1, pp. 12–21, 2010.
- [42] A. N. Salt and J. A. Kaltenbach, "Infrasound from wind turbines could affect humans," *Bull. Sci. Technol. Soc.*, vol. 31, no. 4, pp. 296–302, 2011.
- [43] A. N. Salt and J. T. Lichtenhan, "How does wind turbine noise affect people," *Acoust. Today*, vol. 10, no. 1, pp. 20–28, 2014.
- [49] M. Weichenberger et al., "Altered cortical and subcortical connectivity due to infrasound administered near the hearing threshold—evidence from fMRI," *PLoS One*, vol. 12, no. 4, 2017.

Lenke 2. Artikel publisert i Science Report i oktober 2024:

[Resting state network changes induced by experimental inaudible infrasound exposure and associations with self-reported noise sensitivity and annoyance - PubMed](#)

Abstract

The effects of prolonged infrasound (IS) exposure on brain function and behavior are largely unknown, with only one prior study investigating functional connectivity (FC) changes. In a long-term randomized-controlled trial, 38 participants were exposed to inaudible airborne IS (6 Hz, 80-90 dB) or sham devices for four weeks (8 h/night). We assessed FC changes in resting-state networks (auditory, default mode (DMN), sensorimotor (SMN), and executive control (ECN)), and explored IS 'sensitivity' as a predictor of identified significant FC changes. We also examined correlations between somatic symptoms and FC. IS exposure led to decreased FC in the right precuneus (DMN) and increased FC in the Vermis IV and V (SMN). In the ECN, we observed increased FC in the right frontal middle gyrus (BA8) and the right inferior parietal lobe, and decreased FC in another region of the right frontal middle gyrus. Changes in the ECN (right inferior parietal lobe) were negatively associated with self-reported annoyance from IS/low-frequency noise. A significant negative association was found between FC changes in the DMN (right precuneus) and somatic symptoms. Our study is the first to investigate prolonged IS exposure effects on brain FC, revealing changes in the vDMN, SMN, and ECN, but not in the auditory network. Future studies should assess annoyance and sensitivity markers, fine-grained measures of somatic symptoms, and stratify samples by sensitivity to uncover individual differences in response to IS.

Lenke 3. Artikel publisert i American Journal of Life Sciences i mars 2025:

[Advancements in Elucidating the Mechanisms of Central Nervous System Damage Induced by Infrasound Exposure - sciencepublishinggroup.com](#)

Abstract

Infrasound, defined as sound waves with frequencies below 20 Hz, is gaining attention for its potential effects on human health, particularly the central nervous system (CNS). It can impact the CNS through direct and indirect mechanisms, such as damaging neuronal membranes, interfering with neurotransmitter release, altering intracellular signaling, and compromising the blood-brain barrier. These effects may cause neuronal dysfunction, neurotransmitter imbalances, increased oxidative stress, and inflammation, affecting mood, cognition, and memory. This review summarizes the current understanding of infrasound's impact on the CNS and its underlying mechanisms, aiming to provide a foundation for future research and applications.

Dato:
30.oktober 2025

Høringsinnspill 7STERKE ang. regional arealstrategi for næring og energi

7STERKE representerer den samlede industrien og produksjonsnæringen i Kongsvingerregionen. Vi ønsker å gi vår støtte til arbeidet med *Regional arealstrategi for næring og energi*, som et viktig verktøy for å sikre helhetlig utvikling, bedre arealutnyttelse og forutsigbare rammer for videre vekst i regionen.

I en tid med krevende markedsvilkår for flere lokale bedrifter, er det avgjørende å fortsette å legge til rette for fremtidig vekst hos etablerte virksomheter og ny industri. For industrien er **tilgang til kraft og egnede næringsarealer** avgjørende forutsetninger. Vi oppfordrer til at planen tydelig prioriterer områder med god krafttilgang og utvikling av ferdig tilrettelagte arealer som kan tas i bruk raskt.

7STERKE stiller seg til disposisjon som samarbeidspartner i det videre arbeidet, både for å bidra med næringslivets perspektiver og for å sikre at strategien blir et reelt grunnlag for framtidsrettet verdiskaping i Kongsvingerregionen.

Med vennlig hilsen

Helga Bratlie Helland
Klyngeleder 7STERKE